

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 12

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciskan. 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, četrtek 16. januarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejemanje v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POSTNI ČRKOVI RACUN: 11.400

Cena
din 1.—

Nemški načrti proti Angliji

„Völkischer Beobachter“ o vprašanju nemškega napada na Veliko Britanijo — Največji dose-danji angleški napad na Wilhelmshaven — Nemška letala so v pretekli noči znova napadla London — Potopljene zopet nove ladje

BERLIN, 16. jan. DNB. »Völkischer Beobachter« razpravlja o tem, zakaj po zlomu Francije še ni bila izvršena invazija v Veliko Britanijo in pravi, da bo z nemške strani že o pravem času prišel odgovor na angleško radovednost. Že v govoru delavcem je Hitler podal določene aluzije o tem. Če bi bila izvedena invazija jeseni, bi angleški narod gotovo manj trpel. S tem pa ni rečeno, da se je strateški položaj Anglije do danes izboljšal. Angleški narod dan za dnem že tedne z napetimi živci čaka, kdaj bo sledil napad, s katerim se dalje računajo. List se bavi eventuelnih možnosti povečanja števila nemških podmornic in ugotavlja, da nihče ne podcenjuje potenciala ameriške oboroževalne industrije, da pa tudi nihče bolje ne ve, kakor Nemčija, kako dolga je pot od načrtov v sobi do dejani v tovarnah. Sami Angleži priznavajo, da pred šestimi meseci pomoči USA Veliki Britaniji ne bo mogla biti velika. Ali v Londonu res mislijo, da bomo mi teh šest mesecev držali križem roke, ne da bi izkoristili ugodne prilike? V teh šestih mesecih bo prišla volja vodje rajha do polnega izraza in naše podmornice bodo imele besedo. Teh bo vedno več, transporti iz USA v Anglijo pa bodo postali zelo problematični.

Angleška in nemška vojna poročila

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA
LONDON, 16. jan. Reuter. Angleški bombniki so izvršili ponoči koncentriran napad na pomorsko oporišče Wilhelmshaven.

LONDON, 16. jan. Reuter. Angleški bombniki so izvršili ponoči napad na Wilhelmshaven, ki je bil lušči kot vseh dosedanjih 39. Po prvih vesteh je bila povzročena tako ogromna škoda, da bo

treba precej časa, preden bo popravljena.

OBNOVLJENI NAPADI NA ANGLIJO
LONDON, 16. jan. AP. Ker je ponehal proti večeru snežni vihar nad Kanalom, so nemška letala nocoj obnovila napade na London in neko zahodno mesto. Zaradi slabega vremena so bili tudi slabi zadetki. Večje število zažigalnih bomb je padlo v London.

ANGLEŠKI NAPAD NA NORVEŠKO
LONDON, 16. jan. AP. V snežnem viharju so angleška letala napadla nemška letališča na Norveškem. Direktni zadetki so bili opaženi na letališču Mandal ob norveški obali Skagerraka in na letališču Forus pri Stavangerju. Včeraj je po dnevi le malo nemških letal prišlo nad Anglijo.

SPOPADI NA MORJU
NEW YORK, 16. jan. AP. Grški 5175 tonski parnik »Nikols« je torpediral in potopil sovražno podmornico, ki je napadla angleški konvoj 500 milj zahodno

od irske obale. Norveška parnika 4624 tonski »Brandanger« in 1832 tonski »Masstenen« sta bila potopljena.

VČERAŠNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 16. jan. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo: Zaradi neugodnih vremenskih razmer je nemško letalstvo naredilo včeraj samo nekaj oglednih poletov nad južno Anglijo. Pri tej priliki so letala napravila odlične učinke napada, ki je bil zadnjo noč izvršen na razne vojaške objekte v Plymouthu in Portsmouthu.

DANAŠNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 16. jan. Nemški bombniki so napadli važne vojaške objekte v srednji Angliji.

BERLIN, 16. jan. DNB. Manjše število angleških letal je sinoči letelo nad obalo severne Nemčije. Nekoliko bom je padlo na neko mesto. Povzročeni so po dosedanjih vesteh le majhni požari na nekaterih zgradbah.

Dovažanje angleških čet pred Tobruk

Boji v Libiji se nadaljujejo samo okoli Tobruka in Džarabuka — Italijanske čete utrjujejo položaje pred Derno — Abesinski glavni štab v Kartumu pod neguševim vrhovnim poveljstvom

ITALIJANSKO POROČILO
RIM, 16. jan. Stefani. Italijansko poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo iz Afrike: V Cirenaiki od časa, do časa delovanje topništva in patrol pri Tobruku in Džarabuki. Naša letala so učinkovito bombardirala sovražnikove oklepne avtomobile. Sovražnik je napadel nekatero kraje v Libiji in povzročil nekaj škode na zgradbah. V Vzhodni Afriki: Sovražnikova mehanizirana sredstva, ki so se približala ent lemed naših postojank na sudanski meji, se bila odbila z velikimi izgubami. Naše letalstvo je bombardiralo in obsulo s strojniškim ognjem sovražnikove mehanizirane oddelke. Sovražnikova letala so bombardirala Gorazd, Tertale, Mojalo in Hego in povzročila nekaj škode.

OBSTRELJEVANJE TOBRUKA
KAHIRA, 16. jan. INP. Angleška artilerija neprestano bombardira utrjene položaje pri Tobruku, medtem ko prihajajo nove čete za končni napad na italijansko bazo. Angleška letala operirajo zahodno od Tobruka vse do Benghazija. Britska letala se poslužujejo italijanskih letališč in začasnih vzletišč v Kijenu, ki so še uporabna.

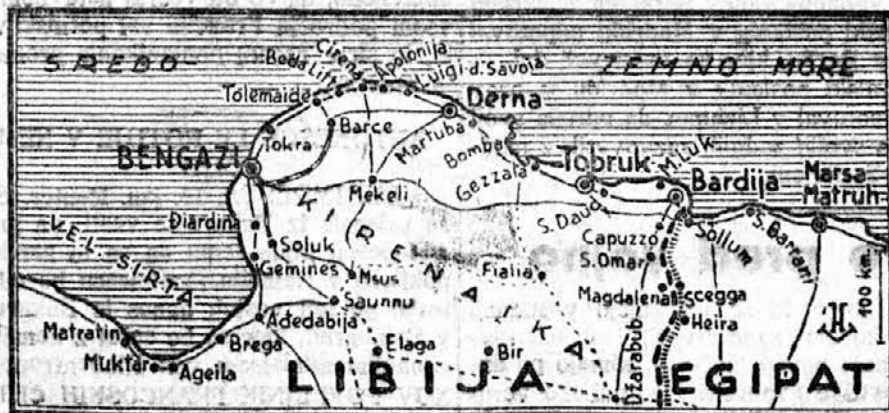
ITALIJANI UTRUJEJO DERO
BARDIJA, 16. jan. AP. Britanske izvid-

niške patrulje vedo povedati, da poizkušajo Italijani zgraditi obrambno črto pred Derno, okoli 120 km daleč od Tobruka. Utrjujejo pozicije ob cesti, ki vodi z egipt-ske meje proti Benghaziju ter karavanske poti. Nastal je hud peščen vihar. Topovsko streljanje na Tobruk se neprestano nadaljuje.

NEGUSEV GLAVNI ŠTAB
KHARTUM, 16. jan. INP. Tu se organizira glavni štab abesinskih čet, ki bodo operirale v notranjosti dežele. Na čelo štaba je stopil sam Haile Selasie, ki je dragoceno orientalsko obleko zamenjal z vojaško uniformo. V intervjuju s pred-

stavnikom tiska je bivši abesinski cesar dejal: Pripravljen sem na boj. Pri tem mi bo pomagalo nekaj sto poglavarjev plemen. Ko bomo stopili na svoja tla, se bomo borili brez prestanka za osvobodjenje domovine. Z orožjem, ki ga imamo zdaj, bo naš boj vse drugačen, kakor je bil 1936. leta. Močni zavezniki Angleži so nam dali vse, kar smo tedaj pogrešali.

GVERILSKO VOJSKOVANJE
KHARTUM, 16. jan. AP. Gverilsko vojskovanje abesinskih domačinov je v veliko nadlego italijanskim četam, ki imajo sedaj v rokah mesta in glavne ceste, drugi kraji pa niso varni.

Govor Ronalda Crossa

LONDON, 16. jan. Reuter. Britanski minister za mornarico Ronald Cross je govoril poročilni v Ameriko ter dejal, da je sedaj, ko v doglednem času se ne bo moče priti v neposredni stik z nemško vojsko, potrebno vojskovati se na najslabši točki, to je na Sredozemlju. Angleški človek ima zaupanje v zmago.

Italija je bila tako sigurna v nemško zmago, da se ni v zadostni meri opremila s surovimi in živili. Premog in olje ter bencin morajo prihajati v Italijo večinoma iz Nemčije. S tem postaja Nemčija gospodar situacije tam, kjer je bila doslej Italija.

Ameriški strokovnjak o položaju

NEW YORK, 16. jan. INP. V New York Herald Tribune piše vojaški strokovnjak med drugim: Zadnji uspehi Vel. Britanije v severni Afriki, grški uspehi v Albaniji ter stalni napadi angleških letalskih sil na nemške baze v okupiranih

kraji ob Kanalu pričajo o porastu oien-zivnega duha zavezniških sil. Države osi računajo s tem, zato je Nemčija prisiljena, da kljub prestižu osti priskoči na pomoč Italiji. Položaj je v korist zavez-nikov.

«LETEČE TRDNJAVE» LETE V ANGLIJO

LONDON, 16. jan. INP. Štirje ameriški bombniki so preleteli Ocean in dospeli v Anglijo naravnost iz tovarn. Letala so tipe »Lockheed« - »Hudson«. Imajo veliki akrobatski radij. Znana so pod imenom »leteče trdnjave«.

VRNITEV FRANCOSKIH VOJAKOV IZ SVICE

BERN, 16. januarja. Stefani. Po nemško-francoskem sporazumu je Svica pooblaščen, da vrne Franciji 45 tisoč ujetnikov, ki so se zatekli na njeno ozemlje. Med temi je 30.000 francoskih in 12.000 poljskih vojakov. Poljaki bodo ostali v Švici, dokler ne bo vprašanje evakuacije rešeno v sporazumu med Berlinom in Vichyjem.

Angleški diplomati zapuste Madžarsko

BUDIMPEŠTA, 16. jan. DNB. Angleški vojaški ataše polkovnik Barcela je končno skupaj s svojo ženo zapustil Budimpešto. Kakor se zadržuje, bodo v kratkem tudi drugi angleški diplomati odpotovali iz Madžarske.

NEMŠKI NAMEN NA SREDOZEMLJU

LONDON, 16. jan. Associated Press. Nemška letalska ofenziva v Sredozemlju ima namero, da vreže pot skozi angleško blokado, ter omogoči prevoz nemških čet v Severno Afriko, kamor naj bi prišle na pomoč italijanski vojski. Nemška letala so skoro vsa na Stettin.

WILLKIEJEVO POTOVANJE V ANGLIJO
NEWYORK, 16. jan. Reuter. Wendel Willkie je izjavil, da bo prihodnje sredo odletel s »Clipperjem« v Veliko Britanijo.

REKORD AMERIŠKEGA BOMBNIKA

LONDON, 16. jan. Reuter. Eno izmed novih ameriških bombnih letal, ki je določeno za angleško vojsko, je doseglo nov časovni rekord na poletu čez Atlantski ocean. Iz razumljivih razlogov ni mogoče objaviti točnih podrobnosti, vendar je mogoče reči, da je pilot pred odletom zafrkaval v Ameriki, na čaju pa je bil že v Angliji. Prejšnji rekord poleta čez Atlantik je znašal 10 ur in 33 minut.

LONDON, 16. jan. AP. Pilot, ki je zafrkaval v USA, južinal pa že v Angliji, je potreboval s svojim letalom za 2800 km dolgo pot okoli 7 ur, kar pomeni, da je s svojim bombnim letalom letel 400 km na uro.

SMRT LORDA WAKEFIELDA

LONDON, 16. jan. AP. Lord Wakefield, petrolejski velepodjetnik, ki je izdal ogromne vsote za tehnični napredek angleške aviatike in motorizacije, je v starosti 81 let umrl. Izdal je tudi okoli 4 milijone dolarjev za britanske bolnišnice.

VPRAŠANJE O AMERIŠKEM BOMBAŽU

WASHINGTON, 16. jan. AP. Zunanje ministrstvo ni hotelo dati izjave o angleškem protestu proti ameriškim dobavam bombaža v Vladivostok, od koder ga potem sovjeti prodajajo v Nemčijo.

BREZ ROOSEVELTOVEGA PISMA

RIM, 16. jan. AP. Ameriški veleposlanik v Rimu William Phillips se je vrnil iz Amerike brez posebnega Rooseveltovega pisma kralju in cesarju ali pa Mussoliniju.

Stališče Zedinjenih držav do vojne

Včeraj je ameriški minister Cordell Hull v kongresu še jasneje definiral stališče, ki ga zavzemajo USA v sedanji vojni in se zavzel ne samo za vso, ampak tudi za zelo naglo pomoč Veliki Britaniji — Oster afront proti Japonski — Morgenthauova izjava o finančnih transakcijah

WASHINGTON, 16. jan. Ass. Press. Ameriški državni tajnik Hull je včeraj izjavil v svojem govoru pred kongresom, da za Zedinjene države Severne Amerike ni nobene druge izbire, kakor da pomagajo Angliji in s tem same sebi, ali pa da dovoli napadalcu, da se približa ameriški celine in jo zavzame. Ako Amerika pusti, da napadalec prekorači Rokavski preliv in zasede Anglijo ter s tem dobi v svoje roke tudi oblast nad morji, potem se razume samo po sebi, da se bo z veliko lahkoto približal tudi Ameriki, v Ameriki pa predvsem tistim ameriškim narodom, ki so najmanj odporni, ker tamkaj že delujejo na znotraj razrušilne sile, ki jih danes veže samo strah pred demokracijami.

Amerika bo zato prej pomagala Angliji v kar največji meri, ker smatra pomoč angleškemu imperiju kot najboljšo obrambo varnosti ameriške celine. Toda treba je delati hitro, zelo hitro. Čim hitreje bomo mogli zbrati svoje industrijske sile, da ustvarimo orožje za svojo obrambo in da ga damo napadenim narodom, da se branijo, tem boljše bo za nas in za

svobodo človeštva. Trije narodi so se zbrali, da bi radi vzeli svobodo ameriškim narodom in svetu vsilili postavo nasilja. Te tri države, ki so se združile v trozvezl, namreč Nemčija, Italija in Japonska, so popolnoma jasno povedale, na kaj so se odločile. One želijo porušiti sedanji red, na katerem je svet zgrajen in ustanoviti novega, v katerem bi vladale nad podjarmljenimi narodi. Če bi se tem trem državam res posrečilo, da bi dosegle oblast na svetovnih morjih, potem vemo, kaj časa ameriško celine. Iz teh razlogov morajo Združene države dati najvišjo pomoč, ki so je zmožne, Angliji ter vsem napadenim narodom.

Na koncu je Hull odgovarjal na nekatera vprašanja. Vprašali so ga, na primer, če bi Amerika po predpisih mednarodnega prava sploh smela popravljal v svojih ladjedelnih ladjah angleške vojne mornarice. Hull je na to dejal, da se s takšnimi težavami danes, ko obstaja načrt, da postavi na glavo in s silo razruši sploh ves obstoječi red mednarodnega prava, ni treba ukvarjati. Ali naj miroljubni narodi s prekrizanimi rokami enostavno

čakajo, da bo napadalec prekoračil tudi njihovo mejo in jih podjarmil? Proti sklepu držav-napadalca, da sprožijo svetovno vojno in svetovno bitko, postavljamo mi, ki smo narod miru, pravico do samobrambe. Toda nočemo biti prepočasni.

V tej zvezi je Hull v skrajno ostrih besedah zavrnil imperialistično politiko Japonske. Japonski »novi red« vodi v beračijo, je dejal, japonski novi red hoče zavajevati ves Daljni vzhod, uničiti svobodo narodov in podrediti slabše narode kot sužnje močnejšim. Amerika ne bo mirno gledala, da se ti naklepi uresničijo, pa naj bo to na tihomorski strani ameriške celine, ali na atlantski.

Hull je zaključil s pozivom, naj ameriški rod podpira vlado, ki vodi usodo domovine v brez dvoma največji uri človeške zgodovine.

WASHINGTON, 16. jan. Reuter. Finančni minister Morgenthau je na seji odbora za zunanje zadeve izjavil, da je Veliki Britaniji treba 3019 milijonov dolarjev za plačilo naročil v USA. Minister se je v nadaljnjih svojih izjavah zavaljal, da bo napadalec prekoračil tudi njihovo mejo in jih podjarmil? Proti sklepu držav-napadalca, da sprožijo svetovno vojno in svetovno bitko, postavljamo mi, ki smo narod miru, pravico do samobrambe. Toda nočemo biti prepočasni.

vzel za pomoč demokratičnim državam. Pojasnil je v dveh memorandumih finančno stanje Anglije in ugotovil, da razpolaga ta v USA s premoženjem 1775 milj. dolarjev. Te podatke mu je dal na razpolago angleški finančni strokovnjak Phillips, ki se mudi v Ameriki. Od tega je 875 milijonov dolarjev že likvidiranih. Morgenthau je zaključil: »Ta finančni pregled potrjuje, da je Velika Britanija zmožna plačati vse ono, kar je že naročila, nima pa dovolj dolarjev, da nabavi še ono, kar ji je potrebno.«

NEW YORK, 16. jan. DNB. Na vprašanje republikancev, ali novi zakon daje Rooseveltu nova pooblastila v dajanju pomoči Vel. Britaniji, je Hull odgovoril, da bo imel Roosevelt le ona pooblastila, ki jih že ima. Predsednik ali po poveljnik kake vojne ladje more prav tako, tudi brez zakona, vsak čas začeti kak vojni akt, je poudaril zunanji minister. Republikanec Tinghen je označil ta odgovor za izmikajoč, vendar tudi na nadaljnja vprašanja ni dobil od Hulla jasnejšega odgovora.

Lokalne vojne operacije v Albaniji

Niti z italijanske niti z grške strani ne poročajo o večjih bojih, posebno pa ne omenja nobeno vojno poročilo nobenih imen krajev, kjer se bitke bijejo — Dodekaneški prostovoljci v Grčiji

ATENE, 16. jan. ZPV. Vojaške operacije v Albaniji obsegajo pred vsem napade in protinapade za posamezne važne prehode, od katerih je odvisno nadaljnje napredovanje grške vojske. Grško poveljstvo ne izda o tem nobenih podrobnosti, vendar tu priznavajo, da bo izid teh bojev velikega pomena. Grki hočejo izsiliti odločitve glede teh prehodov čimprej, da onemogočijo akcijo, ki jo baje pripravlja novi poveljnik italijanske vojske general Cavallero.

GRŠKO URADNO POROČILO

ATENE, 16. jan. At. Ag. Uradno poročilo vrhovnega poveljstva št. 81 se glasi:

V teku včerajšnjega dne je bilo več uspešnih krajevnih operacij. Ujetih je precej vojakov, zaplenjena velika količina vojnega materiala in štiri topovi. Sovražni letal včeraj ni bilo nad Grčijo.

IZJAVA ZASTOPNIKA VLADE

ATENE, 16. jan. Reuter. Uradni predstavnik grške vlade je izjavil sicer, da so Grki kljub snegu in mrazu dosegli več novih uspehov v lokalnih bojih. Na neki točki, kjer so zaplenili vojni material, so zajeli tudi tri topove v dobrem stanju. Po izvidniški akciji so Grki v napadu zavzeli neko trdnjavo v osrednjem sektorju fronte in zaplenili večje število strojne, merzer-

jev in mnogo drugega vojnega materiala. Italijani mrzlično poizkušajo, utrditi se na novih položajih, toda vsi njihovi protinapadi so bili z lahkoto odbiti.

DODEKANEŠKI PROSTVOLJCI

ATENE, 16. jan. INP. Kakor poročajo iz Aten, so tam organizirali tri bataljone prostovoljcev z Dodekaneza, ki bodo služili v grški vojski.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 16. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo iz Albanije: Na grškem bojišču brezpomembne krajevne operacije.

Ustavljeni vlaki v Franciji

VICHY, 16. jan. TASS. Uradno je bilo objavljeno, da so od včeraj ustavljeni na vsem področju Francije vsi potniški vlaki, in sicer zaradi pomanjkanja premoga in bencina.

ANTONESCU LE POTUJE V NEMČIJO

BUDIMPEŠTA, 16. jan. Reuter. Sem so prispele iz Bukarešte vesti, da je bil Antonescu kljub temu da so to zanimali, poklican v Nemčijo. Antonescu bo odpotoval po teh vesteh danes iz Bukarešte v Solnograd, kjer se bo sešel z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom. NOV POVELJNIK FRANCOSKIH ČET V INDOKINI

NEWYORK, 16. jan. Tass. Dopisnik »Associated Press« javlja iz Hanoja, da je poveljnik francoskih čet v Indokini, general Marton, zamenjan in poklican v Francijo. Zamenjal ga bo general Mor-dan, ki je že dospel v Saigon.

ANGLEŠKA TRGOVINSKA MISIJA V BOLIVIJU

LA PAZ, 16. jan. Reuter. Britska trgovinska misija, ki je pred dvema dnevoma dospela sem, nadaljuje svoja pogajanja z bolivijsko vlado glede trgovinskega sporazuma. Velika Britanija želi nakupiti v Boliviji večje količine antimona, volframa in cinka.

NA MARTINIQUEU JE ZMANJKALO MOKE

FORT DE FRANCE, Martinik, 16. januarja. AP. Na otoku je zmanjkalo moke. Oblastva se pogajajo z argentin-sko in braziljsko vlado za dobavo živil.

Za prekinitev stikov med Japonsko in USA

RIM, 16. jan. Stefani. Po informacijah iz Tokia se odnosi med Japonsko in Zedinjenimi državami Severne Amerike stalno slabšajo. Agencija Stefani registrira v nekem poročilu članek lista »Kukumin«, ki velja kot glasilo japonskih vojaških krogov. List poziva vlado, naj vendar že opusti svoje diplomatske akcije, ker so postale po zadnjih Rooseveltovih govorih popolnoma nemogoče ter opusti tudi odhod novega japonskega veleposlanika admirala Nomure v Washington.

90 ODSOTKOV ZA ANGLIJO

NEW YORK, 16. jan. Reuter. 90 odstotkov ameriške produkcije lovskih letal gre v Anglijo.

RICHTHOFEN JE ZAHTEVAL POJASNILA

CURIH, 16. jan. ZPV. Kakor poročajo švicarski listi, se je nanašal obisk nemškega poslanika von Richthofena pri bolgarskem ministrskem predsedniku Filovu na predsednikov nedeljski govor v Rusku. Nemčiji njegov govor ni bil povsem razumljiv in je zato zahtevala potom svojega poslanika pojasnila od Filova samega.

HALIFAXOV NAMESTNIK V WASHINGTONU

LONDON, 16. jan. Reuter. Kralj Jurij VI. je imenoval sira Heralda Campbella na poslaniško mesto v Washingtonu, dokler ne dospe tja lord Halifax. Campbell je visoki komisar za Kanado.

STROJNICE »POM-POM«

WASHINGTON, 16. jan. AP. Mornariško ministrstvo je naročilo veliko število »pom-pom« strojníc (več strojníc za protiletalsko obrambo hkrati).

ODSTOP SLOVAŠKEGA VOJNEGA MINISTRA

BRATISLAVA, 16. jan. DNB. Vest slovaške časniške agencije poroča, da so brez vsake podlage vesti, da je odstopil slovaški vojni minister zaradi nesoglasij, ki so nastala med njim in predsednikom republike.

PLAZ ZASUL PET VOJAKOV

TURIN, 16. jan. Stefani. Snežni plaz je presenetil v Alpah pet alincev. Plaz je zasul vseh pet vojakov. Doslej jih niso mogli najti.

PAKT MED BOLIVIJO IN ČILOM

SANTIAGO DE CHILE, 16. jan. Reuter. V Las Pazu bo danes podpisan ne-napadalni pakt med Bolivijo in Čilom.

Borza, Curih, 16. jan. Devize Beograd 10, Pariz 8.50, London 16.15, Newyork 4.31, Milan 21.75, Berlin 172.50, Sofija 4.25, Bukarešta 2.15.

Pred akcijo v zahodni Evropi

RIM, 16. jan. ZPV. Povečana delavnost veseli osi je zopet obrnjena proti zahodni Evropi in je treba zato pričakovati zopet izmenjavo misli zastopnikov Nemčije z zastopniki Francije. Tukajšnji listi pravijo v svojih poročilih iz Madrida, da je izvršil te dni šef španskega generalnega štaba inspekcijo čet in ob tej priliki pregledal pomorska in letalska oporišča

v vzhodnih in posebno še južnih obalnih krajih Španije. Po konteriranju z ministrom zunanjih zadev Seranom Sunerjem je nemški poslanik v Madridu odpotoval takoj v Berlin, kjer bo ostal več dni. Portugalski poslanik v Madridu je prav tako dpoval v Lizbono, da poroča svoji vladi o svojih zadnjih razgovorih z ministrom Sunerjem.

Nikoli več v razmere pred vojno

LONDON, 16. jan. Reuter. Voditelj angleške delavske stranke major Attlee je včeraj v nekem svojem govoru izjavil med drugim: »Mi bomo morali iti naprej v nov svet. Čakajo nas težki časi. Nikoli več se ne bomo mogli vrniti v razmere, kakršne so bile pred sedanjo vojno leta

1939. Ljudje, ki se vojskujejo v sedanji vojni, hočejo razne stvari. Tudi nasprotniki imajo mnogo načrtov, nimajo pa duha človeške svobode. Jaz globoko verujem v naš narod in vem, da je mogoče doseči uspehe samo tedaj, ako popolnoma izkoristimo našega duha svobode.«

Angleži preže na »Mendozo«

MONTEVIDEO, 16. jan. Reuter. Francoski parnik »Mendoza« je zapustil Punte del Este, kamor se je zatekel po zadnjem poizkusu, predreti angleško blokado. — Ladja plove v severni smeri ob južno-ameriški obali in nosi tovor za Francijo.

BUENOS AIRES, 16. jan. DNB. Ker ni nobenih poročil o nadaljnji usodi francoskega parnika »Mendoza«, je dobila francoska ladja »Campana«, ki je bila tudi pripravljena na pot, nalog, naj počaka še dalje v pristanišču. Posebno se opaža, da so na tej ladji prebarvali francoske znake. Tudi »Campana« je natovorjena, kakor »Mendoza«, z živežem in zdravili za Francijo. V argentinski luki so še tri druge francoske ladje.

MONTEVIDEO, 16. jan. AP. Britanske pomorske patrole so nadzirale včeraj urugvajsko obalo, ker je francoski parnik »Mendoza« znova poizkušal uiti iz Montevidea. Ze tretjič pa se je moral vrniti v luko.

DELO V AMERIŠKIH LADJEDELNICAH

WASHINGTON, 16. jan. Reuter. Mornariški minister polkovnik Knox je na sestanku s predstavniki tiska izjavil: »Ameriška mornarica se trudi, da svoje ladjedelnice pripravi na 72urno delo na teden. Doslej se je v večini podjetij delalo le 48 ur na teden. Ponokod so delali v treh posadah, zdaj bodo te še pomnožili, tako bo šlo delo od rok 72 ur na teden.«

Politični barometer Vichyja se spet dviga

Izza ku is Pétainovega obračuna z Lavalom — Mož z belo kravato, ki se ga prijemlje neverjetna politična usoda, stopa po zadnjih vesteh znova v ospredje

Politični barometer v Vichyju je še vedno v znamenju Pétainovega obračuna z Lavalom. Maršalu se že zdavnaj ni dopadla Lavalova politika na zunanji in njegovo preostro postopanje na znotraj države. Nasprotje med obema državnikoma je bilo vedno večje, dokler ni prišlo do onega velikega petka v decembru in še 13. po vrhu, ko je bil LAVAL postavljen za zapah. On in njegovi najintimnejši sodelavci so bili tega dne na zelo dramatičen način prijeti in zaprti. Prizorišče aretacij je bil Hotel du Parc, sedež maršala, ki je smatral, da Lavalovo postopanje ni nič drugega kot veleizdaja.

Službeno so objavili, da je bil Laval odstavljeno iz notranjepolitičnih razlogov. Vzroke zunanjih prilik naravno niso mogli naštevati zaradi trenutnega položaja Francije.

Moža z belo kravato se prijemlje neverjetna usoda. Naglo se povzpne na višek, pa spet pade v temo pozabljenja. Leta 1931 je potoval z Briandom v Berlin in sprožil tam največjo senzacijo. Pred hotelom »Adlon« so priredili ljudje velike manifestacije prvini Francozom, ki so prišli v Nemčijo kot prijatelji. In to je tudi bilo vse. Kasneje je šel Laval s svojo lepo hčerko v Ameriko. V Washingtonu so bili sijajni sprejemni in iluminacije.

Pa Moskva! Laval je prišel tja, stisnil krepko roko Stalinu, ki je bil zelo ljubezni, ker drugače redko sprejema goste. Glasoviti ruski pakt je bil sklenjen, ostal je pa le krpa papirja. In je šel Laval še v Rim, tam ga je v francoskem poslanstvu obiskal sam Mussolini, ki drugače zelo redko zahaja v posete. Listi vsega sveta so pisali o novem prijateljstvu »latinskih sester«. Kaj je ostalo od vsega tega? Plamen, ki se je v Abesiniji razplamtel v pepel. Sam Pétain je pred tedni še napovedal, da bo Laval spet odotoval — to pot v Berlin in da se bo vlada preselila v Versailles. Namesto v Berlin pa je romal Laval — zapor. Izpustili so ga. Nasledil ga je

POLITIKA.

Ne vem, od kod je prišlo, da narod trdi, da politika in poštenje nimata nič skupnega. Vse defraudacije, malverzacije, podkupljanja, prejemanje posojil in mnoge afere pojasnjuje narod in jih tolmači z besedami: to je politika! Prepričan je o tem tako, da mu je to mišljenje težko izbiti iz glave in pravi: politiki in politikom je vse dovoljeno. Za one, ki se bavijo s politikom, ne obstaja ne poštenje, ne kak moralni zakon, ne kazni, ne odgovornost. Neodpustljivi grehi leži na onih, ki so narod naučili, da tako pojmuje politiko, kajti zabloda in politična nestalnost naroda lahko postane usodni za ves narod in državo. To politiko smatram za strašno zlo, ne razumem je, zato sem tudi v tem politični ignoran. (Kosta Majkić v beograjskem »Napredku«.)

Kultura

70. letnica socio'oga dr. Ivana Žmavca

Dne 11. januarja je praznoval namestnik ravnatelja univerzitetne knjižnice v p. v Pragi, dr. Ivan Žmavc, svojo 70. letnico. Dr. Ivan Žmavc, ki je preživel skoraj vse svoje življenje v Pragi in tam ustvarjal svoj sociološki sistem sociotehnike, je eden naših prvih slovenskih sociologov. Rojen je bil 1. 1871 v Kapeli blizu Sotle na slovensko-hrvatski meji, kjer nahajamo še močne tradicije Matije Gubca, je sin kmečkih staršev. Studiral je gimnazijo v Mariboru, univerzo v Rimu, Gradcu in Pragi, kjer se je v prvi vrsti učil matematiko, fiziko in filozofijo in promoviral v Pragi za doktorja filozofije. Poleg teh svojih studij je preučeval iz lastne iniciative družbene odnose slovenske družbe. Da bi mu bila pristopna celotna svetovna literatura, se je posvetil polklicu knjižničarja.

L. 1909 je bil imenovan za praktikanta univerzitetne knjižnice in je postal v teku let knjižničar ter višji svetovalec in bil 1. 1914 upokojen kot namestnik ravnatelja.

L. 1919 je bil predložen od Komisije, ki je organizirala pravno fakulteto v Ljubljani, za rednega profesorja za politično ekonomijo na novo ustanovljeni ljubljanski univerzi ter je bil tudi imenovan, a mesta univerzitetnega profesorja ni nastopil. Dr. Ivan Žmavc je eden izmed ustanoviteljev Masarykovih akademij dela, današnje Tehnične akademije, in je tudi njen bivši generalni tajnik.

Dr. Ivan Žmavc je preučeval eksaktno naučne temelje socialne vede. Izhodišče mu je bila kulturna zgodovina. V svojih delih je položil temelje prirodnim načelom energetike. Publikiral je okoli 100 znanstvenih razprav v slovenskem, angleškem, češkem in nemškem jeziku ter v esperantu.

V prvem letniku goriške »Vede« je dr. Ivan Žmavc publikiral »Uvod v prirodni pogled na svet«, v drugem letniku pa razpravo o eksaktnih temeljih svetovnega mira. Njegovi »Elementi obče teorije dela« kot dodatek k

stoji zdaj, v veleindustriji. V Tretji republiki je predsedoval »Alliance democratique«, zmerni desničarski stranki industrije in bančarstva. Tam je bil tudi Paul Reynaud, ki se je pa umaknil iz protesta, ker je Flandin po-

FLANDIN. Kakšna razlika med njima! Laval siromašen sin iz province Auvergne, z zanemarljivimi lasmi in obleko ter vedno belo kravato. — Flandin pa iz ugledne, bogate družine, elegantno oblečen, govori perlektno angleški, pa zelo slabo nemški. Zdaj 51 letni mož in »bel« pred četrto stoletjem tam, kjer

sial po Monakovem pozdravno brzojavko Hitlerju in Mussoliniju. Reynaud je šel, na vrhu je Flandin, čeprav le kot zunanji minister in med narodom nepopularen.

Laval je šel v Pariz z Abetzom, nemškim poslanikom. — Tam je tudi njegov prijatelj De Brinon BONNET, ki je v najkritičnejših dneh pobegnil v Pariz, se je spet pojavil v Vichyju. Imenujejo se še trije specialisti nemško-francoskega zblivanja: François Poncet, De Brinon in Domini-que, ki se je prej pisal Lucchini. Ima sijajen dar govora, je dober publicist, učenec »Action Française«. Bivši rojalist, zdaj germanofil, je prevzel dediščino Frossarda in Montignya ter se ustoličil v oddelku za cenzuro.

K'ie bo odločilna bitka v Afriki

Vojaški strokovnjaki, ki pišejo o položaju v severni Afriki, so mnenja, da »imata oba tabora premagati še velike težkoče. Angleži so si s padcem Bardije zagotovili luko za izkrcavanje, njih vojna mornarica more s preciznim obstreljevanjem in s sodelovanjem letalstva streti nadaljnje odpore obalnih trdnjav. Odlašanje od Egipta in vojni baz postavlja sicer težkoče glede preskrbe, vendar jih ne bo težko premagati.

Maršal Graziani se poslužuje taktike, ki odgovarja njegovemu položaju. Po veliki izgubi vojaštva in materiala ne more poseči v glavno bitko. Zato se bo najbrže zasilal za odpor pred Bengha-

zajem, na grebenih, ki se vlečejo tja do Derne. Tu bi bila še edino možna terenska obramba za glavni spopad. Ako bi ta ne držala, potem bi bil potreben umik k Tripolisu. Kajti, tripolitanska puščava, ki se vleče od Benghazija do Tripolisa v nofranjosti obale, ne dopušča večjih operacij, ker primanjkuje vode. Ukrcanje glavne vojske na ladje izpred Benghazija, je pa zaradi stalnega patroliranja sovražnih letal in vojni ladij nemogoče. Ako bo prišlo torej med Derno in Benghazijem do glavne bitke, bo veliko vlog v tem igrala tudi deževna doba v severni Afriki, ki se javlja od 1. aprila dalje.

Kaj je z nev'dnimi, neslišnimi letali

V posebnem dopisu iz Londona poročajo »Basler Nachrichten«, da »pričakujejo Angleži zaradi trenutnega položaja in zime poostreno nemško zračno vojno in podmorniško akcijo. Bliskovita vojna na Balkan je zaradi mraza in nerazpoložnosti v Bolgariji odložena, glavni cilj sil osi je, pregnati angleško mornarico iz Sredozemlja ter odpreti spet pot za dovoz petroleja Italiji skozi Dardanele.

V Londonu poudarjajo, kako si je tuja propaganda prizadevala, prepričati svet o veliki svoji premoči v letalstvu. Pri tem so govorili o nočnih letalstvih z neslišnimi motorji, ki jih je v zraku in na zemlji sploh težko opaziti. Izkazalo se je, da je bil to le navaden bluf. Zmotno je tudi nasprotnikovo mišljenje, da ameriška pomoč ne more dospeti o pravem času. Ta že prihaja. Tudi ni res, da bi izgubili Angleži doslej trikrat več letal kakor Nemci. Lani so izgubili Nemci

4118, Angleži pa 1679 letal. Glavni cilj nemške zračne ofenzive je bila ves čas Vel. Britanija, kljub temu pa so angleška letala napadla 298krat industrijsko Porurje, 118krat pa Köln in Hamm.

Kako sodi nemški Kulturbund o naših šolah. Na otvoritvi nemškega otroškega vrtca v Odžaci v Sremu je načelnik kulturnega oddelka nemškega Kulturbunda, dr. Maurus dejal, da je pouk na naših šolah nesodoben, zato ga je treba preosnovati že v otroških vrtcih, ki jih zdaj ustanavlja Kulturbund.

Znamenje časa. Iz Ormoža nam poročajo: g. dr. Otmar Majerič, zdravnik, je pred kratkim pri neki razpravi, navedel v sodni zapisnik, da je slovenske narodnosti. Pozneje je g. dr. Maieritsch prišel na sodišče in zahteval, da se zapisnik popravi in spremeni njegova »slovenska« narodnost v »jugoslovansko«.

prizorišče konfliktov in trenj, ki so imeli svoj koren v vsakdanji borbi za kruh in existenco.

Werner je to življenje zajel, ga zgostil in projiciral v dom srednješolskega profesorja Juneke, očeta štirih otrok, ki se vsak na svoj način bori za vstop v samostojno in neodvisno življenje. Neprisiljeno je odmaknil steno stanovanja Junekove družine in pred nami se razvija življenje te družine v vseh odtenkih. Vse osebe so žive, polnokrvne, strastne v debatah in šegave v vsakdanjih svetlih trenutkih. Neprisiljenost, s katero nam Werner riše to življenje, nas takoj prevzame, tako da postane problem družine prof. Juneke tudi naš problem. Kajti ta problem še ni rešen, čeprav ga je trenutno prekrilo grmenje tonov in brnenje bombnikov. Se vedno se sliši glas prof. Juneke: »Otroci zdaj plavajo na ledeni plošči, plošča pod njimi se taja... Kie so ladje, ki bi jih morale rešiti? ... S. O. S. ... Te ladje imajo prečudna imena: vera v človeka, vera v smisel žrtve, vera v pravičnost. Vse to jim je bilo odvzeto.«

Vse to jim mora biti vrtno! Premiera bo v petek, 17. januarja, ob 20. uri v Mestnem gledališču v Ptuj.

Knjižni natečaj Jadranske straže. Revija »Jadranska straža« v Splitu razpisuje štiri nagrade za najboljšo novelo iz pomorskega življenja ali iz življenja naših mornarjev na trgovskih ali vojniških ladjah, naših ribičev itd. ali za najboljši potopis iz tega življenja od starih časov do danes. Delo sme imeti od 7 do 18 tipkanih strani navadnega formata. Prva nagrada znaša 2000, druga 1200, tretja in četrta pa vsaka po 700 din. Natečaja se lahko udeležijo vsi naši državljani s dosedaj še neobjavljenimi deli. Nagradno delo se bo fiskalo v društveni reviji proti običajnemu honorarju. Nenagradna dela sme Jadranska straža tiskati v svoji reviji proti plačilu običajnega honorarja. Delo mora biti natipkano na eni strani in poslano pod geslom na revijo »Jadranska straža«, Split z imenom pisatelja v posebni kuverti, najpozneje do 1. aprila 1941.

Ruska zunanja politika

Ker so pa komunisti v posameznih državah še vedno ostali nekaki narodni agenti za rusko vlado, je lahko Stalin poveljeval v številnih državah organizacijo vdanih in discipliniranih pristašev, pripravljenih, da za vsako ceno izvajajo njegovo politiko. Pomladi 1936 je bilo videti, da je nova taktika sodelovanja z Zahodom popolnoma uspešna.

ANTIKOMINTERNESKA FRONTA

Vendar pa sta bili obe strani te politike, mednarodno sodelovanje na eni strani in pa interprogresivno sodelovanje na drugi, v navzkrižju. To je bila spet stara storija o prvotni Kominterni. Poizkusi lokalnih komunističnih strank, da v posameznih državah propagirajo navdušenje za Rusijo, so vprav škodovali ruskim vladnim poizkusom, prblžati se Zahodu. Kolikor je hotel sedaj Stalin zasledovati politiko narodnih interesov ter si gurnosti, v toliko bolj ni mogel zakriti svoje revolucijske preteklosti. Lidska fronta se je borila proti fašizmu. Komunisti pa je nadaljeval z bojem za odpravo privatne lastnine, za zavrnitev sedanega reda, za brezbožnost, materializem. Čim močnejša in glasnejša so bila lokalna ljudskofrontaška gibanja, tem manj zapupana je bila konservativna javnost do lokalnih komunistov in še posebej do moskovskih voditeljev.

Hitler in Mussolini sta si bila sigurna v tem, da svet noče igrati ruske igre. Njihova antikominternska politika je bila posebej namenovana, da izpodbiha rusko propagando. Italija je že dolga leta vzdrževala pristrane odnose z rusko vlado in prav tako v začetku tudi Hitler. Ko je Rusija začela s politiko zahodnih zvez in našla protitež v Franciji, sta Nemčija in Italija odkrili svojo dolžnost, da »brnita Evropo pred boljševiško nalezljivostjo«. Govorili sta, da sta zaščitnici zakona in reda proti silam zmehšnje in anarhije. Računali sta s konservativnim strahom pred komunizmom ter s tem izpodbijali rusko pridobivanje na levici. Njihova »zaščita evropske civilizacije« pa je bila seveda močno podobna nemudni izpreobrnitvi Rusije k kolektivni varnosti. Odločujoči čimbeli na obeh straneh pa so bili nacionalni interesi.

Vse pa se je obrnilo v položaju na Zahodu, od kar je Francija izprevidela, da ne sme izgubiti prijateljstva Angležev. Prva preizkušnja je prišla v marecu 1936. Ponovna okupacija Porenja je bila Hitlerjev odgovor na francosko-sovjetski pakt, odgovor na francosko »politiko obkroževanja«. Zadržana od Velike Britanije in razdeljena v notranosti, je Francija pristala na fait accompli.

DRŽAVLJANSKA VOJNA V ŠPANJI

Veliko resnejša preizkušnja je nastala štiri mesece pozneje. V juliju 1936 je izbruhnila državljanska vojna v Španiji in že takoj v začetku je bilo jasno, da je general Franco dobival podporo iz Italije. Rusija je bila v začetku zelo v zadregi, ker je izbruhnila socialna revolucija v času, ko se je vprav pripravljala, da vzpostavi svoje spoštovanje pri Zahodnem svetu. Dokler ni bilo jasno, da druge države ne intervenirajo, se Stalin ni zganil. (Andre Gide je potoval poleti 1936 po Rusiji in bil presenečen, ker je opazil, da ruskimu narodu niso ničesar povedali o španski vojni. Njegovi voditelji se tedaj še niso odločili.) Ko pa se je jasno videlo, da druge velesile v Španiji intervenirajo, smo opazili dva vzroka, ki sta Stalinu prepričala, da pošlje španski vladi pomoč. Na eni strani bi pomenila hitra zmaga Franca in njegovih pomagačev težko vojaško situacijo za francosko južno mejo. Francija pa je bila ruski zaveznik. Ni bilo v ruskem interesu, da bi se izkazala ruska pomoč za nezadostno. Toda Stalin je najbrže tudi želel, da zavzame španski državni aparat (s pomočjo lokalnih pristašev lidske fronte in importiranih članov GPU) in ustanovi interesno sfero na Zahodu, preko katere bi izsilil tesnejše odnose z zahodnimi demokracijami. Zaradi tega se je sovjetska intervencija začela.

Mednarodne brigade so novembra 1936 držale Madrid in pomoč iz Rusije je prihajala. Še enkrat pa je odpovedal Zahod. Revolucionarna stran španske državljanske vojne je vzdignila staro nezaupanje.

(Dalle.)

Gospodarske vesti

Album vsega našega gospodarstva

ALBIN RALCA

Vsako načrtno ali pa dirigirano gospodarstvo mora ostati samo prazna oblika, z enostransko izoblikovano pravno obliko, brez dejanske življenjske moči, ki je toliko potrebna, da bi se posamezne želje gospodarskih diktatorjev mogle tudi koristno uporabiti, odnosno bi bile tudi v resnici oživetvorne, če ne bi upoštevalo tega kar je vsaki državi ali bolje narodu samoniklo, svojstveno. Predno bi smeli na pr. govoriti o neki petletki, bi morali izdelati točno in pregledno sliko sedanjega stanja z vsemi nijansami ter v vsej njegovi realnosti. S pomočjo take slike bi mogli sestaviti rekapitulacijo vseh rentabilnih gospodarskih panog in šele po taki rekapitulaciji bi sledil vsestransko proučen in podrobno izdelan načrt naše gospodarske standardizacije v svojem prvem razdobju stabilizacije. Jasno je, da je za tako delo potrebno imeti upravni aparat, denarna sredstva, ambicijo, vse to pa je potrebno šele vzpostaviti, dobiti, organizirati. Kljub denarnim izdatkom itd. nam je tak aparat potreben. Njegovi rezultati bi bili trajni. Tudi aparat sam bi bil trajna institucija z elito ekonomskih strokovnjakov, okrog katerih bi se zbirali ostali ekonomisti. Delovno področje tega organa bi obsegalo vsak kotiček naše zemlje, ki bi morala biti vsestransko proučena ter pri tem upoštevane vse gospodarske panoge, predvsem pa

oni elementi, ki igrajo v dinamiki našega življenja veliko vlogo. Uspešno iniciativo za vse to pa bi morala dati merodajna oblastva odnosno banovina v svojem sedanjem sestavu, v kolikor se ne bi širila njena kompetenca. Pod njenim okriljem bi se moral ustanoviti poseben gospodarski odbor, kot osrednji organ, s sedežem v Ljubljani. Sestavljen bi bil iz zastopnikov vseh naših gospodarskih panog. V njem bi bile zastopane na pr.:

1. Poljedelstvo s svojim predstavnikom iz Kmetijske zbornice ali pa strokovnjak, ki ga izberejo posamezne kmetijske korporacije.
2. Gozdarstvo po svojem izbranem predstavniku.
3. Rudarstvo, v kolikor ne bi spadalo v kompetenco industrijske zbornice po

svojem izbranem predstavniku.

4. Industrija in trgovina po svojem predstavniku iz Trgovinsko-industrijske zbornice v Ljubljani.

5. Tujski promet po predstavniku Zveze za tujski promet.

6. Prevozni promet po svojem izbranem predstavniku.

7. Delavstvo po svojih predstavnikih iz delavskih zbornic itd.

Skupno število vseh članov tega odbora ne bi smelo prekoračiti 20, a v to število bi se morali všteti tudi člani zainteresiranih odsekov, katere bi določal ban. Funkcija takega člana bi trajala samo eno leto, na isto dobo bi bila omejena tudi funkcija člana, izbrana na zasebno iniciativo.

(Sledi konec.)

Gospodarski svet bomo kmalu dobili

Gospodarski svet bomo po poročilih iz Beograda baje prav kmalu dobili. To vprašanje bo rešeno s posebno uredbo, katere bo veljavna za področje cele države. Načrt te uredbe je baje že izdelan ter ga samo merodajni še proučujejo. Kot znano, je največ težav povzročalo vprašanje, kako vskladiti interese Beograda in Zagreba. Sedaj pa informatorji zatrjujejo, da bo temeljil novi vsedržavni organ na načelu decentralizacije. Za-

stopniki banovine Hrvatske in zastopniki osrednje vlade bodo popolnoma izenačeni. Celotno zasedanje sveta bodo izmenjaje enkrat v Beogradu, drugič pa v Zagrebu. Svrha novega sveta naj bi bila predvsem koordinacija gospodarske politike osrednje vlade in banske oblasti v Zagrebu. Slovensko gospodarstvo torej v tem svetu tudi ne bo zavzemalo kakšnega posebnega položaja, niti ne bo posebej zastopano.

Dovoljeni kosmati zaslužki

Ban je izdal za področje naše banovine odredbo, ki določa maksimalne kosmate zaslužke za vse okraje banovine tako, da se približe k nabavni ceni franko skladišče v odstotkih odmerjeni pribitek. Tako dobljena vsota se zaokroži na sledečih 25, 50, 75 ali 100 par.

Maksimalni odstotni pribitek na nabavno ceno znaša pri: 1. vseh vrstah moke, otrobov, koruznega in pšeničnega zdroba 15%, 2. testeninah, navadnih 15%, 3. testeninah, jajčnih 20%, 4. ječmenčku, kaši in rižolu 15%, 5. rižu 20%, 6. kavi, surovi, kavinemu nadomestku 20%, 7. žgani kavi 25%, 8. kavi, žitni 20%, 9. kakavu 25%, 10. sladkorju 10%, 11. čaju 25%, 12. jedlinemu in bučnemu olju 15%, 13. kokosovemu olju 20%, 14. masti 10%, 15. milu, navadnemu 15%, 16. milu, terpentinovemu 15%, 17. svečah in parafinu 20%, 18. kožah in usnju 20%, 19. volni, industrijski 15%, 20. volni, surovi 20%, 21. volni za ročna dela 20%, 22. surovem bombažu 15%, 23. sukancu 15%, 24. bombažni preji za ročna dela 20%, 25. surovi juti 20%, 26. tekstilnemu

blagu s ceno 10 din za meter 15%, 12 din za meter 20%, nad 12 din za meter 25%, 27. železu v palicah, železu fasioniranem U in T 15%, 28. železu, fasioniranem razen U in T 20%, 29. beli pločevini 20%, 30. žici in žičnikih 20%, 31. sekirah, lopatah, kopačih, krampih, motikah, plugih 20%, 32. srpih in kosah 25%, 33. opeki 15%, 34. apnu, cementu 15%, premogu 15%, 36. drvah 15%, 37. rafiji 25%, 38. manili 20%.

Plačevanje prispevkov za socialno zavarovanje

Od 1. 11. 1940 dalje se računajo prispevki za socialno zavarovanje po novi prispevni tarifi na osnovi § 22. ZZD izdane naredbe ministra za soc. politiko. — Okrožni urad je razposlal delodajalcem in občinskim uradom razpredelnico mezdnih razredov in prispevkov. Po tej naredbi se plača n. pr. za vajece izpod 18 let mesečno din 32—33 (mezni razred »O«), za služkinje in postrežnice

mesečno din 48—50 (mezni razred I). Za nekvalificirano pomožno osebje v gostinskih obratih se plača najmanj din 97—101 (mezni razred IV). — Urad naproša delodajalce, da vzamejo to pojasnilo na znanje in plačilnih nalogov, v katerih so prispevki zaračunani po novih mezdih razredih, ne vračajo po nepotrebnem.

g. Sovjetska nakupna komisija bo preko Washingtona nakupovala v Južni Ameriki, posebno pa v Argentini, velike količine surovin, predvsem kož in volne.

Postaje za poljedelske stroje

Ravnateljstvo za prehrano je uvedlo prav koristno novost, ki bi lahko prinesla našemu poljedelskemu gospodarstvu mnogo koristi in pospešila precej tudi njegov napredek. Sklenilo je, da bo sporazumno s „Prizadom“ in tudi z njegovo materialno podporo ustanovilo po državi vrsto posebnih postaj, ki bi posojale kmetom poljedelske stroje in druge priprave, ki jih lahko koristno uporablja v poljedelstvu. Kmetje bi na teh postajah izpo-

KRŠNE KARTE IN POTROŠNIŠKE LEGITIMACIJE

Po vsej državi bodo uvedene krušne karte, da bi se tako zagotovila pravilna razdelitev potrebnih količin za prehrano prebivalstva. Tudi tozadevni odlok bo kmalu objavljen. Ta ukrep pa bo samo eden izmed novih ukrepov, s katerimi nameravajo merodajni zagotoviti preskrbo prebivalstva z najpotrebnejšimi živili. Kmalu bomo dobili tudi potrošniške legitimacije za najvažnejša živila, na katerih bodo zaznamovane količine nakupljenih živil, trgovci pa bodo vodili evidenco prodanih živil. Svobodna prodaja teh živil bo ukinjena. Beogradski »Jugoslovanski kurir« poroča, tudi, da bo skrbelo za izvedbo krušnih kart ravnateljstvo za zunanjo trgovino.

g. Sporazum glede cen živine za izvoz v Nemčijo je bil dosežen v Berlinu med bivanjem viceguvernerja Nar. Banke dr. Belina in načelnika izvoznega oddelka ravnateljstva za zunanjo trgovino dr. Mihajloviča. Podpis sporazuma pričakujejo v bližnjih dneh.

g. Devizno statistiko uvaja devizno ravnateljstvo Nar. banke. Pri njej bodo morali obvezno sodelovati pooblašeni denarni zavodi.

g. Gospodarska pogajanja z Belgijo se bodo pričela koncem tega meseca. Regulirana bodo nekatera vprašanja trgovinskega in plačilnega prometa.

g. Prva pošiljka sovjetskega bombaža, ki obsega skupno količino 2 milijona kg, prispe prihodnji teden v Beograd.

g. Odkupljena je železniška praga od Banjaluke do rudnika Maslovare pri Kotorvaru od likvidiranega gozdno-industrijskega podjetja »Bosna-Bois« v Banjaluki. Prago je kupilo ministrstvo za gozdove in rudnike.

g. Z bombažnim semenom kurijo lokomotive v Egiptu, da bi nadomestili premog, katerega dobava je zaradi vojnih razmer otežena. Semena pomešajo s premogovim prahom.

g. 20 odst. koruzne moke bodo morali prisilno primešati navadni krušni moki tudi v Romuniji.

g. Obvezno klanje govedí je odredila finska vlada, da bi zagotovila potrebne količine mesa. Vsakdo, ki ima pet govedí, starih več kot 6 mesecev, mora dati vsaj eno na razpolago za zakol. Lastnik več kot 10 govedí mora dati na razpolago 2, za vsakih nadaljnjih 10 pa po eno. Ta način klanja je obvezen do konca februarja.

sojali stroje za majhno odškodnino. Zamisel sama je nedvomno koristna in razveseljiva pojav. Zeleti bi bilo samo, da bi bilo v te svrhe na razpolago čim več materialnih sredstev in da bi odgovarjale tako izposojnine kot celotna organizacija omenjenih postaj dejanskim razmeram in potrebam naše vasi. Iz kreditov, ki jih je dovolil »Prizad«, je bilo doslej naročenih in že tudi razdeljenih na proizvodna področja 500 trijerjev.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Tedaj Beata krčevito zaihti. Vila je roke, se smehljala, majala z glavo.

»Predrznal! — Ah, tako sem majhna pred usodo!«

Ta hip je bila tako ponižna in čista. Veliki, trdi James Wilgard je povsili oči.

Toda kmalu se pomiri, otere solze, sede zopet v stol.

Suho je zvenel Wilgardov glas:

»In kaj — kaniš zdaj storiti? Tvoje premoženje se je skrčilo skoraj na tretjino —«

»Moj otrok potrebuje svojo mater.«

»Tvoje zdravje je skrajno oslajbljeno —«

»Spočila se bom in okreplila.«

»In če — Agnes ne najdeš?«

»Mat! sem! Živim, da bi iskala. Cilj mi je postavila usoda.«

Sonce je gorelo nad Balasorjem. Velika suša je ležala nad vso indijsko deželo. Kuga je dihlila v mesta svoj smrtni dih. Draginja je rasla.

Lakota, beda, pomanjkanje, kuga... To je bila Indija. Poleg lepote, poleg rož, vonjev, svetlobe in plesa mrzlična močvirja, strup izpuhtevajoče rastline, sušeci zar, stiska ubogih, lačnih... In vse indijsko ljudstvo je kričalo k

njemu, ki je v njem videlo svojega rešitelja: k Mahatmi. V vsakem srcu je gorelo njegovo ime kakor svet plamen; matere so učile svoje otroke o njem...

Tudi v srce samotne, žalostne plavalase matere je zasvetilo ime velikega Indijca in pritegnilo njeno pozornost.

»Kdo je Mahatma?« je vprašala nekega dne strica.

James Wilgard je nasrnil obrvi.

»Kdo je? Prav tako bi lahko rekla: Prebujajoča se indijska narodna zavest, kakor: sanjač, fantazist. Prav tako pa lahko tudi rečeš: norec, kakor: bodočnost treh sto milijonov! In prav tako lahko rečeš: blaznež, kakor: svetnik.«

»To je čudno«, dé zamišljeno Beata in se zazre v Wilgarda. »In kaj hoče storiti Mahatma za svoje ljudstvo, da ga tako ljubi?«

Stari zmigne z rameni.

»Ali vprašuješ svojega strica Jamesa, ali businessman Wilgarda iz Združenih držav, ki je napravil največjo neumnost svojega življenja, ko se je podal v to svojo indijsko dediščino?« — Momljajoče je zaril roke globoko v hlačne žepe in potisnil široko brado v mehek ovrtnik. »Vraže kočljiva zadeva je ta Mahatma. Tvoj stric James ga občuduje. — On je tako rekoč upor brez orožja. On je ed-

ni, ki se ga bojijo, ki so ga zaprli.«

»Brala sem plakate, s katerimi zahtevajo njegovo svobodo«, pravi Beata.

»Well — in ki ga bodo morali izpustiti, če se hočejo izogniti odkritemu uporu. — Škoda, da ni Američan. — To je mnenje tvojega strica Jamesa.«

»Mišljenje mistra Wilgarda, člana kalutskega trsta... in požvižgal je skozi zobe — tja, to je pa manj prijazno. Mahatma je konkurenca — kajti on označuje: Indijo Indijcem! O, to opažamo že pri našem trstu, in James Wilgard bo tako kmalu, kakor je le mogoče, umaknil svoje prste iz tega posla. Yes.«

»Pravijo — da dela čudeže...«

»Čudeže!« se je smejala James Wilgard prezirno. Kaj pa je čudež? Ali ni on sam čudež? Pomisli vendar: Bogat mož, ki je razdelil svoje imetje zaradi neke ideje! Advokat, ki še veruje v pravo!

»Advokat?«

»Yes. Mahatma je bil advokat.«

Sklonil se je malce naprej in pogledal Beato v oči. »Ali pa ti mogoče veruješ v to, da na tem svetu zmaga pravica, he, he? — Jaz ne. — Preveč sem bil med ljudmi. Pravica se pravi: sveženj pomanjkljivih, spremenljivih paragrafov — nič drugega! No, — pravim ti: pravo je samo pri dolarjih! In dokler bo polna denarnica močnejša kakor vse drugo, tako dolgo ne verjamem niti v pravo, niti v čudeže!«

»Toda pravijo —«

»Pravijo — —! Ze vem, ze vem! —

Bojne ozdravlja, na več krajih istočasno biva — sedi v Allahabadu v ječi — in vendar ga videvajo njegovi pristaši tu in tam po indijskih vaseh in mestih. — Moj bog, Indija je pač čudovita, in v Indiji živeti se pravi: verjeti v čudeže.«

»Baje pomaga vsakomur, ki ga prosi, pa niasi bo mohamedanec, Hindu, kristijan.«

»Zato se imenuje v ljudski govorici: Velika duša — Mahatma!«

»Pa mora biti res — velik mož!« pravi počasi Beata in gleda izgubljeno v daljavo.

James Wilgard se dvigne.

»Mogoče...«

Z zmigom ramen je prekinil pogovor, ne da bi sam vedel, ali je bila jeza nad tem Mahatmo, ki je pokvaril njemu in drugim vse posle, ali je bilo to občudovanje...

Beata je še dolgo sedela sama in mislila na ime Mahatme kakor na sijočo, čudežno rožo...

Nekega dne je motril James Wilgard svojo nečakinjo, ko so sedeli pri lunchu, s posebno pazljivostjo. Njena lica so se zopet zaoblila, preprosta hišna obleka ni več visela na njej v gubah, in oči so zrle prosteje in čisteje.

»Morala bi se malo razvedriti«, pravi James Wilgard vzdihujoče.

Beata se je tožno smehljala proti vrtu. James Wilgard si je mel roke in mislil, da bi bilo dobro odvrti je od nje-nega nerestanega premišljevanja ter ji dati novih ciljev.

Novice

Pomen rentgenologije v sodobnem zdravilstvu

Rentgenska diagnostika in terapija pri novorojenčkih

Zadnji »Zdravniški Vestnik« ima več, tudi za širšo javnost, zanimivih in pomembnih sestavkov. Nekaj smo jih v izveščku že objavili.

Dr. M. Avčič je napisal zanimivo razpravo o pomenu rentgenske diagnostike in terapije pri novorojenčkih. Med drugim trdi, da bi morali tudi v praksi in ne samo na klinikah mnogo bolj uporabljati rentgensko diagnostiko in zdravljenje pri novorojenčkih. Marsikdaj si lahko pravočasno razločimo obolenje pri novorojenčku le s pomočjo rentgenske slike in le takrat lahko pričnemo pravočasno zdravljenje. Pravilna rentgenska diagnostika je dober doprinos k pobijanju smrtnosti novorojenčkov.

Člankar pravi dalje, da se lahko pri porodnih poškodbah novorojenčka s pridom poslužujemo rentgenske slike. Poškodbe reber pri porodu so sicer redke, vendar so nevarne, ker lahko poškodujejo pljuča in povzročijo podkožni emfizem. Zato jih moramo pravočasno ugotoviti, kar nam omogoča rentgenska slika. Tudi vse kostne poškodbe zahtevajo rentgensko sliko. Prelom ključnice

je najčešča poškodba kosti pri novorojenčku; rentgenska slika jo jasno pokaže. Poškodbe hrbtenice pri porodu so sicer redke, so pa večinoma težke. Posledice so navadno za novorojenčka smrtno radi krvavitve v hrbtne kanal. Bronhopneumonije so česta bolezen novorojenčkov, ki jih lahko jasno dokažemo s pomočjo rentgenske slike. Tudi prirojeno golšo lahko rentgeološko doze-

nemo. Važno je to zaradi tega, da vemo, ali je stisnjenje sapnika vzrok nevarnemu stridorju pri novorojenčku, kar mu onemogoča dihanje in pitje. Edino prirojenih srčnih napak nam rentgenska slika ne more pokazati, ker iz oblike srčne senice ne moremo sklepati na posamezne vrste srčnih napak in tudi ne na njihovo prognozo.

Pojasnila o zagrebški železniški nesreči

V našem uredništvu se je zgasil strojevodja g. Alojz Podlessek iz Maribora, ki je usodnega dne vozil osebni vlak v Zagreb, kjer se je na glavnem kolodvoru pripetila strašna železniška nesreča, o kateri smo že poročali. G. Podlessek nam je dal zanimiva pojasnila o usodni nesreči. Že 20 let vozi kot strojevodja in še ni imel nobene nesreče. Usoda je hotela, da so malo pred prihodom osebnega vlaka prestavili že en salonski vagon s slepega tira in pozabili uravnati kretnice. To je povzročilo tudi katastrofo. Strojvodja je opazil napačno postavljeno kretnico šele

9 sekund predno je privozil do nje. V tem trenutku je potegnil brzo zavoro in dal protiparo. Kljub temu je vlak zaneslo še 38 metrov naprej, kar je izredno malo. To se mu je posrečilo samo zato, ker je vozil z brzino 20 km, dočim so navadno prihajali vlaki v postajo s hitrostjo 50 km. Vse to je zmanjšalo posledice trčenja, tako da ni bilo razen stvarne škode smrtnih žrtev. Strojvodja in kurjač se nista rešila s skokom iz lokomotive. Ostala sta na stroju vse do zadnjega in kljub temu nista bila poškodovana.

na kolesa za 1. 1941 kot običajno v času od 16. jan. do 28. febr. Prijave sprejemajo vse policijske postaje, kjer se dobijo tudi predpisani obrazci za prijavo, ki veljajo 1 din.

Trboveljski drobci

Zadružna elektrarna je določila minimalno potrošnjo električnega toka na 4 Kw. Potrošniki, ki bi porabili mesečno manj toka, bodo morali plačati 4 Kw toka.

Popis prebivalstva po gospodinjstvu. Občina razglasa, da bo v času od 20. do 24. t. m. popis za prodajo živl potom življskih nakaznic. Popis bo vsak dan od 7. do 12. in od 15. do 18. v bivši Parašuhovi hiši za Trbovlje in okoliške vasi, na občinskem socialnem oddelku za Loke od črke A do L, v čakalnici Vzhodnega obraza Loke od črke L do Z, v čakalnici Zapadnega obraza za Retje. Vsi prizadeti naj se drže reda in dneva, s seboj pa naj prinese uradne listine, iz katerih bodo razvidni rojstni podatki za vse družinske člane, gospodinske pomočnice in podnajemnike.

o Nove pokojnine tobačnih upokojenecov se bodo izplačale 1. februarja skupaj z razliko za december in januar.

o V gozdu pri Plšecah je padajoča bukva ubila mladega posestnika Ivana Ogorčevca.

o Obtožnica proti zloglasnemu razbojniku Antonu Hacu, ki je s svojo 9 člansko tolpo strahoval vso Slovenijo, je postala provokativna. V kratkem bo razprava.

o V Rušah je izbruhnil v stanovanjski koloniji v neki baraki požar. Ogenj je uničil 7 shramb za kurjavo. Škoda je okoli 35.000 din.

Ogenj v laškem rudniku

V rudniku Hudaja jama pri Laškem se je te dni vnela plast premoga in je požar zavzel že precejšen obseg. Polovica rudarjev je zaposlenih pri gašenju, na pomoč pa so prišli tudi gasilci iz Hrastnika

o Poročila sta se v Celju novinar g. dr. Oton Ambrož in Lilijana, hčerka odvornika dr. Rosine iz Radeč.

o Zmrznil je 71letni delavec Jakob Kerbler iz Vurnata nad Selnico ob Dravi. Ponoči je šel k Sv. Duhu na Oslaven vrhu po zdravilo za ženo in med poljo zmrznil.

o Celu skladišče ukradenih predmetov so našli pri nekem uslužbencu tekstilne tovarne na Otiškem vrhu. Tatu, ki so ga vsi delavci bali in mu morali blago nositi na dom, so oddali sodišču.

o Na smučeh prihajajo v ljudsko in meščansko šolo v Mežici otroci z okoliških hribov.

o Volka so usmrtili v gozdu blizu Kočevja. Tehtal je okoli 40 kg.

o O vranah. Pred dnevi je »Večernik« objavil notico, da je prišel čas uničevanja vran in priporočila, da naj se posestniki sami potrudijo, da jih čim več pobijejo. Kot majhen posestnik bi priporočal, da bi pri tem delu pomagali predvsem tudi lovci. Tudi njim povzročajo precej škode. Pisec je na lastne oči videl, kako je vrana odnesla celo fazanovo gnezdo, mladega zajca itd. Zato bo tudi njim v korist, če jih čim več postrele. — M. F.

o Slov Bistrica. V petek ob 20. bo v dvorani hotela »Beograd« predavanje o moderni vojni s sklopičnimi slikami. Predavanje bo nazorno prikazalo mod. vojna sredstva in način uporabe. Sokolski ples je v moralnem in gnetnem oziru prav dobro uspel.

o V Ameriko je odplul le dni iz splitske luke naš tovorni parnik »Dubac«.

o Za novo dvorno damo je bila imenovana gospa Radmila Babič-Gjalski, soproga pomočnika maršala dvora.

o Soprog grofa Pejačevića, hrvaškega bana po Khuenu grofica Lila Pejačevićeva je umrla v Našicah.

o Simplon ekspres je na zagrebškem kolodvoru usmrtil nekega železničarja.

o Železničarsko bolnišnico bodo kmalu dogradili v Zagrebu. Gradbeni stroški bodo znašali skupno okoli 25 milijonov din.

o Potres v Šibeniku. Nekaj sekund trajajoči potres je povzročil v Šibeniku mnogo strahu in malo škode.

o V Bosni dišajo spet veliki snežni meteži. Sestranski volkovi so prišli v vasi in napadajo drobnice.

o Porodnica umrla zaradi čebule. Nekaj mlada mati v Bosni je po nasvetu mazačice po porodu jedla mnogo surove čebule in si kopala noge v srzli vodi, da bi dobila mleko za otroka. Zena je dobila pljučnico in želodčne krče, da je v nekaj dneh umrla.

o Skrivnostni avtomobil z dvema tajinstvenima potnikoma je te dni zasledoval po zagrebških ulicah zasebne nameščence Pavla Polanskega, ki se je iz strahu obesil. Oblasti raziskujejo zvezo zasledovancev s pokojnikom.

o »Kavalir« okradel kavarniško pokra. V nekem šibeniškem lokalu je mlad »kavalir« dvoril lepi pevki ter ji neopaženo odnesel ročno torbico z večjo vsoto denarja.

Otui

o Preskrbovalni urad, ki je spočetka posloval v prostorih Mestne posojilnice, so morali preseliti v prostore mestnega urada. Posluje popoldne od 13. do 17.

Širite »Večernik«!

Dve čaši je pojelel

za nagrado 10 steklenic piva Gjuka Gašparič v Križevcih na Hrvaškem. Pred oči mnogih prič je zgrizel dve čaši po dva del. Nenavadni zalogaj je nato zalil s pivom, ki ga je dobil s stavo. Možakar ni niti malo krvavel ter izgleda, da je takih nevsakdanjosti že navajen.

Celite

»ROMEO IN JULIJA« NA CELJSKEM ODRU

V torek so uprizorili Ljubljancem v mestnem gledališču Shakespearejevo igrano v 5 dejanjih »Romeo in Julija«. V izborni režiji dr. Bratka Krefta, moderni inscenaciji in dobro naštimanih vlogah, je bila uprizoritev zares odlična in umetniška ter je dosegla tudi v Celju velik uspeh. Posebno pohvalno je omeniti igralce v glavnih vlogah: Levarjevo kot Julijo, Jana kot Romea, Skrbinska kot Capuleta, Gregorina kot kneza, Kralja kot Mercutia, Lipaha kot brata Lorenza, Nablocko kot dojko, Miro Danilo kot grofica Capuletovo, Drenovec kot grofa Parisa, Severja kot Tybalta. Pa tudi odigranje vseh manjših vlog je vredno vse pohvale in priznanja. Celjska gledališka publika, ki je Tati-jin hram napolnila do zadnjega kotička, je doživela zopet lep večer gledališke umetnosti, za katerega je gostom hvaležna. Posebno hvaležni smo pa lahko prevajalcu Otonu Zupanciču, ki je to nesmrtno umetniško največjega svetovnega dramatika prevzel v naš jezik in nam tako podal tudi v tem prevodu eno svojih velikih umetnin. M. C.

o Predavanje SPD bo drevi ob 20. v risalnici meščanske šole v Celju. Predavatelj dr. Bogdan Breclj iz Ljubljane bo govoril o prvi pomoči pri nezgodah v planinah in bo predaval 70 diapozitivov. Vabljeni vse ljubitelje planin.

o Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe priredi ljubljanska sekcija UJMA drevi ob 20. v mali dvorani Celjskega doma. Ves spored, ki je zelo zanimiv in bogat, bo na klavirju izvajala odlična umetnica ga. prof. Marta Osterčeva-Vajldova.

o Uničevanje poljskih miši. Poljske miši napravijo pri nas vsako leto mnogo škode na poljskih rastlinah. Da zmanjšamo škodo, je potrebno, da kmetovalci skupno organizirajo uničevanje poljskih miši. Najcenejše sredstvo za zatiranje poljskih miši je barijer karbonat, ki se dobi z navodilom v trgovinah raznih kmetijskih zadrug.

o Lizeniranje žrelcev za okraje Celje. Smarje pri Jelšah in Laško, bo v soboto, 18. t. m., ob 14. na sejmišču v Celju.

o Dve nesreči. 42letni posestnik Simon Jugodič iz Erjavice pri Rog. Slatini je padel in se občno poškodoval. — V Gor-njih Zrečah je padla 64letna Ana Mumič in si zlomila roko.

Ljubljana

o Umrl je g. Dako Makar, bivši narodni poslanec, hotelir v Metliki.

o Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani je izposodila lani 69.385 knjig, to je 9.583 več kakor l. 1939. Večinoma čitajo leposlovje, kajti znanstvenih knjig je bilo izposojenih samo 5468, čeprav ima knjižnična zaloga okrog 40 odst. znanstvene literature. Vedno bolj berejo slovenske knjige — teh se je izposodilo 38.401, to je 8.346 več kakor v prejšnjem letu. Skoraj ves napredek gre torej v korist slovenske knjige. Srbohrvaških knjig je izposodila knjižnica 1872 (400 več), nemških 28.488 (851 več), drugih jezikov 631 (12 manj). Novih članov se je vpisalo v knjižnico 800.

o Zaščitna šola mestnega poglavarstva je dobila zdaj lastne prostore v II. nadstropju Mestnega doma. Šola je do sedaj vadila industrijske zaščitne oddelke za zdravstveno kemično in za gasilsko tehnično službo in priredila tečaj za mestne uradnike, ki bodo morali prevzeti vodilna mesta po posameznih rajonih ali gasilskih oddelkih. V novih prostorih pa se bodo začeli že tudi tečaji za nadzornike hišne zaščite ter bodo po vrsti izvežbani vsi hišni nadzorniki, ki so jih hišni posestniki prijaviли kot osebe, ki bodo v njihovih hišah imele vse nadzorstvo in vso skrb za pravilno pripravo in izvedbo zaščitnih ukrepov. Na tečaj bodo hišni nadzorniki vabljeni s posebnimi vabilii.

o Prijava koles. Kakor razglasa uprava policije v Ljubljani, morajo biti prijavlje-

Spomini Karlovčana o Nikoli Tesli

Nikola Tesla je bil »slab« dijak, toda velik genij — Profesorji niso bli z njim zadovoljni, ker je hotel več znati od njih

V Karlovcu je nedavno umrl upokoje-ni polkovnik Julij Bartaković, ki je bil velik prijatelj slavnega Nikole Tesle. Ta je napisal nekaj zanimivih spominov o našem velikem geniju iz njegovih dijaš-kih let na karlovški realki.

Večina šolskih tovarišev je že takrat bila prepričana, da bo postal Nikola Tesla slaven in velik mož. Že kot dijak je bil genialen. Že v ljudski šoli je kazal veliko zanimanje za fiziko. Prav tako tu-di v gimnaziji. Tesla se ni nikoli mnogo učil iz šolskih knjig, zato pa je tem pa-žliveje sledil predavanjem profesorjev, zlasti pa profesorja fizike.

Zanimivo je, da profesorji niso imeli Tesle radi, posebno pa ne profesor fizi-ke, kateremu se je Nikola vedno vmeša-val med predavanjem. Često je trdil in dokazoval vprav nasprotno od tega, kar je razlagal in trdil profesor. Zaradi tega je bil Tesla tudi kaznovan. Še sedaj je v

razrednici beležka, da je bil Nikola Tesla kaznovan z ukorom razrednika, ker se je vmešaval v profesorjevo predavanje in trdil nekaj drugega, kakor da bi znal več nego profesor.

Nikola Tesla je imel v nekem gimna-zijskem razredu iz matematike neza-dostno. Ta red pa je profesor v katalogu uradno popravil v zadostno. Tudi opisna geometrija mu je trdo šla in je imel le zadostno oceno.

Naš slavní rojak je zelo rad čital. Z velikim zanimanjem je čital romane Ju-lesa Vernea in Emilea Zolaja. Šolske knji-ge pa je navadno vrgetl v kot, čim je pri-šel iz šole.

Prav takšen, kakršen je bil v srednji šoli, je ostal Nikola Tesla tudi kot viso-košolec. Prepričan je bil v svoje znanje iz fizike in se je kaj rad prepiral s svo-mi profesorji. Vedno jim je oporekal in dokazoval svoje teze. Zaradi tega ni mo-

gel položiti izpitov na graški visoki šoli. Napotil se je v Budimpešto, kjer je imel iste težkoče. Tudi tam ni imel sreče z iz-piti, ki jih je končno le opravil v Gradcu. Tam se je pričelo tudi njegovo učenjaško delo.

Po očetovi želji bi bil moral postati Tesla vojak. Verjamer ga je oče nagovar-jal, naj se vpiše v vojno akademijo. To-da Tesla je čutil, da ni rojen za vojaka. Zato je takorekoč pobegnil v Ameriko. Značilno za Teslovo pismo, ki ga je po-slal svojemu prijatelju polkovniku Barta-koviću iz Amerike:

»Amerika je zemlja največjih možno-sti. Za mnoge stvari, ki so mi potrebne pri delu, katerega posvečam človeštvu, najbrže ne bi našel razumevanja. Če bi ostal v Evropi... Ostajam tu, delam bolj-dalje, nikoli pa ne bom pozabil svojih dragih prijateljev in lepe domovine...«

Zanimivosti

Nikar ne čepite doma za pečjo!

Zima je čudovita skrivnost; ko jo spoznate, šele vidite, kako je neizmerno bogata

Kadar koli je govora o dopustu, o počitku in lagodnem oddihu, vselej zapelje človeka misel v poletje. Da, takrat bo življenje kar sipalo radosti iz svojega bogatega prgišča. Kaj bi le počeli mestni ljudje pozimi na deželi, v prirodi, v mrazu in snegu. Au! Mraz škriplje pod no-

gami, leden veter zavija okoli vogalov in liže golo drevje. Človek gre vendar iz mesta na deželo zategadelj, da se navžije sonca, zraka, daljnih cest, ki se križajo čez podeželje. Zdajle, v januarju, kdo bi le govoril o tem, Sonca skoraj da ni. In kar ga je, še to tako naglo ugasne. Zdaj je na deželi vendar vse zakovano v led, ždi tiho pod snegom, ljudje pa so se zakopali v hiše.

Pa je vendar precej ljudi, ki mislijo drugače o svojem prostem času, o dopustu in podobnem. »Pravoverni meščani« jih sicer ne zavidajo, ampak obžalujejo, kajti takle pravoverni meščani si svojega dopusta na priliko ne ve drugače predstavljati kot edino poletje, ko je človek nekako leno utrujen. Kdo bi zdajle pozimi tiščal svoj nos na prosto. Seveda, nahod in prehlad človeka lahko zaloti za vsakim vogalom!

In vendar čaka človeka lepota vseposod, kakor bogato obložena miza lačnega. Zima je čudovita skrivnost, ko jo spoznate do dna, boste šele videli, kako

neizmerno je bogata in pestra ter vsa polna prelepega življenja. Ničesar ne terja od vas. Ni se vam treba oblačiti v lepe obleke, kopalnih oblek in kostumov prav nič ne potrebujete. Dovolj je, če si popolnoma preprosto nataknete hlače in jopo, v žep pa še nekaj »kovačev«, ki bodo dovolj za preprost in tečen zalogaj. Pa smuči ne pozabite doma! To je vse.

Znabiti greste kar brez kakršnega koli prometnega vozila. Tudi tako je dobro. Če greste kam dalje, je vseeno, kje že izstopite. Za vsako postajo se pnejo v nedogled zasnežene ravni, pa griši in hribi. Vse je čez in čez pregrnjeno z žametno belo odejo. Človek bi se kar vanjo pognal in se v njej okopal, da zmije s sebe vse, kar diši po mestu, ves dim iz kavaren, vso soparico iz krčem in gostišč. V čudoviti tišini ždi ob robu ravni zasneženi gozdovi. Glejte, ta bela in čudovita tišina vas naravnost izživa in vabi, da napnete pljuča, da jih prevetrite in iz polnih prsi zavpijete v tišino, da vam v curku vdre oster in kristalen zrak v »pomeščanjen« pljuča.

Nič ne de, četudi ste sami: dolčas vam ne bo. Okoli vas je na milijarde kristalov. Bodite nekoliko hudomušni povrh

vsega, pa si mislite, da ste milijonar, smejte se in izzivajte veter, če vam nagaja, da vam kar nos cvete. Ko pa se bo

Razstava najnovejših izumov

STROJ, S KATERIM KAR IZ POSTELJE ODPIRATE IN ZAPIRATE OKNA

V Los Angelesu priredijo vsako leto razstavo najnovejših izumov. Na poslednji razstavi je bil med drugim tudi aparat, ki kopalni omogoča, da se sredi naj-

večjega vrveža na plaži neženirano sleče in spet obleče, ne da bi ga kdo pri tem mogel videti. Aparat ni večji od žepnega robca. Poleg tega aparata je zbuja precej zanimanja tudi aparat za odstranjevanje nevšečnih bradavic, ne da bi bil za to potreben kirurški poseg. Precej zabave in smeja pa je zbuja aparat, s katerim lahko brez težave naravnost iz postelje odprete in spet zaprete okno. Neki izumitelj pa je na razstavi celo zatrjeval, da je iznašel aparat, s katerim morete kjer koli in kadar koli »narediti dež«.

Radio

Petek, 17. januarja

Ljubljana: 7. poročila in veseli zvoki; 11. šolska ura; 12. naše pesmi; 12.30 poročila; 13.02 koncert Ro; 17.30 češki odmevi; 18.10 ženska ura; 18.30 plošče; 18.40 francoščina; 19. poročila; 19.40 plošče; 20. koncert za violino in klavir; 20.45 koncert Ro; 22. poročila. — Beograd: 17.05 Jugoslavija na delu; 17.50 koncert; 19.40 muslimanski večer; 20.40 simfonični koncert; 22.50 plesna gl. — Zagreb: 20. koncert komorne gl.; 22.15 španska simfonija. — Praga: 17.50 zabavni koncert; 16.25 vaški plesi; 17.10 lahka gl.; 18.20 koncert Ro. — Sofia: 18. narodna gl.; 19. koncert lahke gl.; 19.50 Massenova opera »Werther«; 22. plesna gl. — Angleske postaje: 15. orkestralni koncert; 16.15 zvočna igra; 19.20 zabavna gl.; 20. večerni pestr spored; 21.15 pisan koncert; 23.15 plesna gl.; poročila v srbohrvaščini ob 15.45 in 19.45 na valovnih dolžinah 19.82, 31.55, 49.10 in 23.11 m. — Bernolster: 19.10 violinski koncert; 20.45 pisan glasbeni spored

Obnova Dunkerquea

Lansko leto je v vojni viliri, ki je zdijala čez Francijo, najtežje trpelo francosko pristaniško mesto Dunkerque, ki je bilo strahovito porušeno. Pred nedavnim je bil izdelan obširen načrt za obnovo mesta, in sicer v najbolj modernem smislu. Vsa dela bodo izvršile francoske tvrdke. Razni spomeniki in monumentalne stavbe se bodo popravile le v toliko, da bo ostalo le nekaj malega spomina na nekdanje dni.

Težko živijo ljudje, ki ne vedo zakaj živijo. — (Epiktet)

Ali bo po končani vojni še več ljudi?

Po končani bivši svetovni vojni 1914-18 se je število ljudi precej skrcilo. Cele generacije so izkrmavale in obležale na bojiščih. Po sedanjih vojni pa bo, kot je podoba in če je verjeti poročilom iz tujine, nekoliko drugače. Ravnatelj nemškega zdravstvenega urada je izdal poročilo, iz katerega je razvidno, da je bilo v Nemčiji v prvih osmih mesecih 1940 za okoli 330.000 porodov več kot v prvih

vedrost, ki vam je privrela iz vseh koščkov srca, znabiti polegla, poglobite se za trenutek vase. Zakaj potrebno je, da se človek včasih sreča s samim seboj in samemu sebi dela družino. Taka srečanja s samim seboj so nuna. In spoznali boste, da tega ne morete nikjer lepše storiti kot vprav v tili, čez in čez zasneženi prirodi. Tu boste šele videli svoj pravi obraz, v tej tišini in beli opojnosti, kjer vas nobena stvar ne bo motila, kjer boste brez tujega vpliva mogli prisluhniti atripom svojega srca.

Ko pa vam bo tega zadosti, se poženite na smučeh dalje. Glejte, pa spet glejte. Kamor vam seže oko, vseposod slovenska zemlja. Pod snežno odejo spijete njene sile, da na pomlad polne sokov planejo v življenje. Pa pomislite, da ste tudi vi ena izmed tisočerihi slovenskih bičk, polna soka, polna življenja. Znabiti zdaj ne morete tako rasti in cveteti, ne govoriti in pisati, kot bi to radi, kajti čez vso Evropo je legla zima, ki nas je potisnila k tlom. Toda račun je kaj preprost: za vsako zimo pride pomlad. To ve vsak otrok. Zakaj bi tega ne vedel slovenski človek, ki mu je dano, da bo še visoko zrasel in močno cvetel, da bo sad bolj bogat kot si mislijo naši večni pesimisti.

No, kar poženite smuči naprej! Da vam bo sapa zastala. Nekaj poguma je treba pri vsaki reči. Kaj potem, če se okrepele srce nagleje razmaje, če vam plane kri v lica in če pljuča jedva zmajujejo curke jasnega zraka? Ali se vam ne zdi, da ste se pravkar za toliko in toliko let pomladili? Ali je ne čutite sile, ki vam nagleje pelje po žilah? Ali je ne vidite nove smučine, ki jo režete v cel sneg? Kakor da režete s smučmi v svoje življenje! Seveda, nekaj temperamenta je že treba. Krihki zares ne smete biti. Pa nikar ne mislite samo na poletje. Zdaj je čas, da si prevetrite pljuča, dušo in srce!

Nikar ne dopustite, da bi drugi za vas rezali smučine vašega življenja in vaše usode. Zato ne sedite doma za pečjo, nikar kinavo ne dremajte, ampak se poženite v nezoran sneg, četudi je zunaj še tak mraz!

JANKO GORJUP

Zaroka

Vse je šlo kakor namazano po načrtu. Kodri so se drgnili ob njegovo lice in dražil ga je njen dih. Postal je nervozen. Ona je vse to opazila, a igrala je mirno dalje. Razkazovala mu je slike. Prišla sta tudi do njenih slik, ki so jo predstavljale v kopalni obleki. In sam ni vedel, kako je prišlo: objel jo je okrog pasu, jo posadil na kolena ter poljubljaj. Ona se mu je najprej nalahko upirala, nato pa je pila njegove poljube in odgovarjala nanje.

V predsobi je prisluškoval oče. Dokler sta govorila, je nervozno lomil roki ter kimal z glavo. Vse predolgo se mu je zdelo. Ko je gospod Peter že manj odgovarjal, je poklical ženo. V kuhinji ji je pošepetal:

»Zdi se mi, da smo že pri zaključku.«

In res, ko sta se približala sobi, nista slišala govorjenja. Iz sobe so prihajali komaj slišni glasovi. Spogledala sta se. Prišel je še eden izmed bratov in vstopili so... Tam so obstali pri vratih in igrali tisto običajno zagredo. Ko jih je gospod Peter zagledal, je odložil breme in bil je tudi on v zadregi. V njegovi glavi se je brž nekaj posvetilo. Za dolgo premišljevanje pa ni bilo časa, kajti tisti hip je že stopila gospa svetnikova naprej, s solzami sreče v očeh, in spregovorila: »Z srca sem si vselej želela, da bi mogla kdaj zaupati moj najdražji zaklad takemu možu, kakor ste vi, gospod Peter. Pravkar so videli moje srečne oči, da se resnično ljubita. Ganjena sem!«

Radla mu je okrog vratu in ga poljubila na obe lici. Na prav poseben način je bil ganjen tudi gospod Peter. Na licih je začutil mokrilo. Objemali so ga vsi po vrsti in poljubljali na lice.

»Napravimo nočjo majhno domačo slavnost!«

To je bil soglasen sklep. Soglasen seveda, v kolikor ne upoštevamo gospoda Petra, ki je bil takole na pol zaročen, se preden se je pravi zavedel. Na večerjo, ki je izpadla kot javna zaroka gospoda Petra, je prišlo več sorodnikov in znancev svetnikovih

Gospod Peter je prav krepko pil. V pijači je iskal poguma, ki ga drugače ni imel. Rad bi razložil tem svojim nenavadnim sorodnikom, da se ni misli zaročiti. Pil je, ali pijača mu je le še jasneje razodela, da je bilo vse to do pičice pripravljeno.

Ko se je potem poslavjal, so ga zopet vsi objemali.

Njegov avto je meril prav po celem cestu. Doma se je zaprl v sobo in se bil s pestmi po čelu.

»Tepec! Tepec! Ujeli so me. Treba bo razdreti zaroko, dopovedati tem ljudem, da se je zgodila pomota.«

Prijatelj je bil že v postelji, ko je privihral v njegovo sobo.

Jezen je pogledal Petra in se začudil, ko je ta dejal:

»Zaročili so me javno.«

»Čestitam! Pojej, kar si si skuhal! Lahko noče!«

»Pomagaj mi!«

»Prosim te hočeš za pričo? Saj se ne poročiš že jutri!«

»Na kolenu ti prosim, pomagaj!«

»Kaj naj ti pomagam?«

»Pojdi navsezgodaj k svetnikovim in jim sporoči, da sem se premislil: razdiram zaroko.«

Prijatelj se je dolgo branil, končno se je pa vendar vdal. Ze pred deseto je prišel k svetnikovim. Naletel je na gospoda svetnika in se ga kar lotil:

»Gospod Peter me pošilja. Pravi, da se je včeraj prišel nespornost: razdira zaroko.«

Gospod svetnik je izbulil oči; roki sta mu padli ob životu. Ni vedel, kaj bi odgovoril.

»Pokličem hčerko...«

»Ni treba, kar sami ji povejte. Na svidenje!«

Izginit je, se preden je prišel gospod svetnik prav do sapa.

Gospoda Petra ni bilo več dni na sprednjem. Pravilo se, da je prehladen. Poročilo ga šele hudobni jeziki pojasnili, kakšne vrste prehlad je to bil

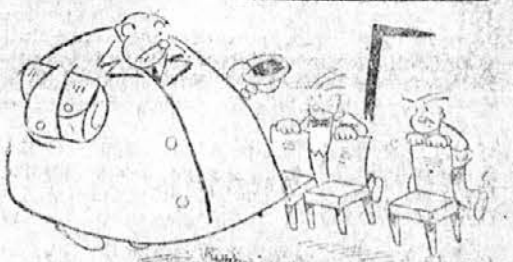
Zakaj hodi o Američani na koncerte?

Pred nekaj dnevi je neki ameriški list objavil zelo zanimivo statistiko oz. anketo, ki jo je priredil njegov koncertni kritik. Pri nekem koncertu je kritik namreč razdelil med publiko listke, na katerih je naprosil vsakega udeleženca, naj mu odgovori, zakaj je prav za prav prišel na koncert. »Zakaj ste prišli na koncert? Ali vas je privabilo samo delo? Znabiti avtorjevo ime? Ali morda kritika v časopisju? Kakšen drugi razlog?«

V 90 odstotkih vseh odgovorov je dobili VITAMINSKE PILULE ZA FRANCOŠKE OTROKE

Iz Amerike je odpotovala s parnikom v Francijo neka znana francoska modistka, ki prinaša s seboj 13.000 posebnih vitaminskih pilul, ki bodo razdeljene med otroke francoskih beguncev in sirot. Pilule, ki predstavljajo veliko vrednost, so dar ameriškega Rdečega križa.

bil kritik odgovor, ki je presenetil celo vsega presenetljivega navajeno Ameriko. Večina udeležencev je šla na koncert radi tega, ker so imeli brezplačno vstopnico, ki so jo dobili od tega in tega prijatelja ali znanca v dar. Precej pa je bilo tudi takih, ki so šli na koncert radi tega, ker se dotični večer niso vedeli zateči kam drugam, da bi si pregledali doččas.

— Izvolite, izvolite, kar dva kadeža, če vam je dovolj!

Maribor

Zelezniški uradniki so v težkem položaju

Mariborski Pododbor Združenja železniških uradnikov je imel te dni v železničarski nabavljalni zadrugi svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik inž. Jagodič. Oblastno upravo so zastopali predsednik dr. Čampa, Košir in Parma iz Ljubljane. Iz poročil predsednika inž. Jagodiča, tajnika Čretnika in blagajnika Lipovška je razvidno, da je železniško uradništvo v obupnem položaju. Železniški uradniki opravljajo eno najvažnejših, najnapornejših in tudi dovolj nevarnih služb. Ker plače ne odgovarjajo vedno naraščajoči draginji, le s

težavo zmagujejo svojo odgovornostno polno službo. Ker ni vedno podana možnost za izkoriščenje letnih odmorov in ker so tudi sicer v službi jako obremenjeni, je tudi njihovo zdravstveno stanje vedno težje. Kljub temu pa vestno, požrtvovalno in točno vršijo svoje posle. Rešitev iz današnjega težkega položaja ne bi koristila samo uradništvu, nego to bi služilo tudi napredku železnice, saj bi ta ustanova imela zdravo in zadovoljno uradništvo, ki bi laže premagovalo službene napore ter tako prispevalo v še večji meri k vsestranskemu napredku države.

Sedanja prezaposlenost in zaskrbljenost zaradi nizkih plač, ki ne odgovarjajo dnevnim cenam na trgu, gotovo ne vpliva nanje v ugodnem smislu pri izvrševanju težkih vsakdanjih nalog.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Stanko Čretnik, za podpredsednika Evstahij Joštl, za odbornike pa Jože Prištok, Janez Lipovšek, Avgust Amalič, inž. Franc Jagodič in Milan Mozetič. Nova uprava mariborskega pododborja si je zastavila nalogo, da bo tudi v naprej pri vsaki priliki nadaljevala z delom za izboljšanje stanja uradništva.

Krstna predstava „Božjih mlinov“ v Radvanju

Radvanjska sokolska dramska družina je pred kratkim postavila na oder izborni uspešno novo dramo »Božji mlini«. Krstna predstava drame, ki jo je napisal domačin dijak Milan Jež (Volny), je Radvanjčane prijetno presenetila. Drama je stilno in vsebinsko zelo dobro zgrajena ter je prirejena kakor nalašč za ljudske odre. Predstavlja nam odlomek iz resničnega življenja, postavljen na oder, ima pa v svojem jedru tudi mnogo poučnega ter je za vsakogar prav lahko razumljiva.

Tudi igralci so v veliki meri prispe-

vali k uspehu predstave, saj so prav dobro odigrali svoje vloge. Spendl Drago kmeta Jerneja, Firm Vlado starega pijančka, Š. Verdnik Tinčka, Katica Narat v vlogi Francke, Eger Edi kmeta Strgarja, Jež Pavel Toneta, Jež Milko kmeta Hribarja, Matjaž berača Luko. Posebno sta ugajala kmet Hribar in berač Luka, obilo smeha pa sta povzročila stari Radečki jevi pijani vojak in njegov tovariš Tinček. Občinstvo je lepo uspelo uprizoritev toplo pozdravilo, igra bo na splošno željo doživela še več repriz. V-ar

Obračun dela naših čebelarjev

Čebelarji mariborske podružnice zveze so te dni zborovali v Mariborskem dvoru. Občni zbor je vodil predsednik g. Črepinko, ki je uvodoma pozdravil navzoče oficijelne zastopnike ter počastil spomin prosv. min. dr. A. Korošca. Poročali so predsednik g. Črepinko, tajnik g. Pušauer in ostali funkcionarji. Podružnica šteje sedaj 184 članov. Priredila je več dobro obiskanih čebelarjskih predavanj ter izletov, posebej je omeniti one na Gorenjsko, ki niso bili le užitek polni, temveč tudi jako poučni. Podružnica je končno dobila svoje ajdovo pasišče, vendar pa je bilo zaradi slabe letine potrebno nabaviti za člane 10.000 kg slad-

korja za čebele. Tudi pri merodajnih oblastih je našla polno razumevanje, sodelovanje z zvezo je bilo kar najtesnejše. Blagajniško poročilo izkazuje 20.433 din dohodkov ter 16.857 din izdatkov, vrednost inventarja pa 6740 din. Po razrešnici staremu odboru je bil izvoljen celokupen dosednji odbor.

Na dnevnem redu je bilo tudi še predavanje ban. referenta g. Okorna o čebelnih boleznih, ki je bilo jako poučno. Vsak čebelar mora poznati zdravje svojih čebel, ako hoče imeti uspehe. Ob zaključku je predsednik zveze g. Djura obljubil, da bo občni zbor zveze letos v Mariboru.

OGENJ V RASTLINJAKU VINARSKE SOLE

V rastlinjaku Banovinske vinarske in sadjarske šole, kjer pozimi kurijo, je včeraj izbruhnil požar, ki na zgradbi sami sicer ni napravil posebne škode, pač pa je uničenih precej občutljivih rastlin, tako da se ceni škoda na okrog 15.000 din. Bržkone je zaradi zastarelih naprav začelo tleti tramovje. Ogenj so obvladali že domači ljudje, na pomoč je pa prišla tudi še mariborska prostovoljna gasilska četa.

NE MUCITE GOLOBOV

Iz Koroščeve ulice pa tudi iz drugih nam poročajo, da so ljudje večkrat priče obsojanja vrednem trpinčenju golobov, ki se pred mrazom zatekajo

na okna in balkone. Če jim gospodinje ne dajo krme, ki so je golobi res potrebni, naj jih vsaj ne polivajo z ledeno vodo. Nekateri brezsrčneži jih celo love in jim s sukancem zvežejo noge ter jih nato spet spustijo. Druge jih spet pomakajo v pomije itd. Za takšno trpinčenje živali naj se pozanimata tudi oblast, ki naj mučitelje kaznuje.

m Prva proslava 100 letnice smrti ruskega pesnika Lermontova, Puškinovega sodobnika v Mariboru je bila sinoči v Ruski Matici. O delu velikega ruskega romantika je predaval univ. prof. dr. Nikolaj Preobraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m. Namesto prispevka za venec na grob pok. Vilija Kopa je darovala družina Ogris-Metljak mariborski podružnici CMD 100 din.

Ana Kukovec †

Včeraj je preminula v našem mestu ga. Ana Kukovec, soproga bivšega ministra in mariborskega odvetnika dr. Vekoslava Kukovca. Pokojnica je bila celjska rojakinja iz ugledne družine Jezernikov, ki so vodili znano gostilno »Pri grenadirju« na Bregu pri Celju. V času svojega bivanja v Mariboru si je nabrala mnogo zaslug s svojim socialnim in narodnim delom ter je uživala med meščani splošen ugled, med podpore potrebnimi siromaki pa veliko priljubljenost, saj je zanje vedno imela odprte roke. Blagoslovitev pokojnice bo v petek, 17. januarja, ob pol 12. v hiši žalosti Cankarjeva 33, nakar bo krsta prepeljana v Celje, kjer bo pogreb ob 15. na tamošnjem okoliškem pokopališču.

m. Zakaj zapušča Vladimir Skrbinek mariborsko gledališče? V zvezi s časopisnimi vestmi o preselitvi mariborskega gledališkega igralca in režiserja Vladimirja Skrbinskega k skopskemu gledališču so se pojavila v javnosti najrazličnejša ugotovanja. Od merodajne strani smo izvedeli, da odhaja g. Skrbinek na podlagi svoječasne sporazumne dogovora z upravama mariborskega in skopskega gledališča, da bo do 1. februarja deloval v Mariboru, drugo polovico sezone pa v Skoplju, kjer je bil že pred leti kot gledališki igralec.

m. Namesto venca na grob gospe Ane Kukovec, soproge ministra v pok. in odvetnika dr. Vekoslava Kukovca, je daroval davčni nadzornik v pok. g. Otmar Meglič 200 din za Protituberkulozno ligo v Mariboru.

m. Iz taborišča v Nemčiji sta pobegnila 26 letni delavec Viljem Veitfeits iz Kovna ter 39 letni brivec Karel Kreuzman iz Rige, prvi je bil v Buchenwaldu, drugi pa v Sachsenhausnu v taborišču. Oba sta se prethotapila preko meje skrita pod valoni ter sta dospela v Maribor popolnoma izčrpana ter precej ozebla.

m. Ljudska univerza v Mariboru. O današnji Grčiji, ki je sedaj v središču svetovnega zanimanja, bo predaval v petek, 17. t. m. dr. Roman Savnik, znani slovenski geograf iz Ljubljane. Skioptične slike!

m. Transmisijski jermen je neznani zlikovec odnesel s stroja pred delavnico na dvorišču v Taborski ulici ključničarju Franju Kumeru v Taborski ulici. Jermen je dolg okoli 6 m ter vreden 400 din.

m. AvtoBUS je podrl na glavnem mostu 27 letnega delavca Franca Ferka iz Rošpoha, ki je dobil več poškodb.

* LEPO DARILO dobite, če se naročite na »Zeno in dom«. Zahtevajte brezplačno številko, v kateri je razpis nagrad. Sporočite naslov na »Zeno in dom«, Ljubljana 108/V.

Aleksander Klešić †

Nocoj je umrl v Mariboru popularni gostinski podjetnik Aleksander Klešić, lastnik »Velike kavarne«, v starosti 62 let. S pokojnim je izgubilo naše mesto markantno osebnost; že dalje časa ga je mučila težka bolezen, ki ga je več ali manj priklenila na dom. Pokojni je rodom iz Karlovca, svojo kariero v gostinski stroki pa je pričel v Opatiji kot direktor »Kvarnerja«, nato je vodil gostinsko podjetje v Stubiških Toplicah, pred preselitvijo v Maribor leta 1920. pa je deloval eno leto tudi še na Koroškem ob Klopinskem jezeru. Kavarno in restavracijo »Velika kavana« v Mariboru je s svojimi znanimi sposobnostmi dvignil do vodilnega lokala v našem mestu, velike zasluge pa si je stekel tudi kot organizator gostinskih podjetnikov, v katerih združenju je bil dolgoletni predsednik. Pokojnega bodo položili k večnemu počitku v soboto ob 15. na pobreškem pokopališču.

* Dne 15. t. m. je umrla v Mariboru, Cankarjeva ul. 33, gospa Ana Kukovec, soproga odvetnika in ministra v pok. Blagoslovitev bo v petek, dne 17. t. m., ob pol 12. uri v hiši žalosti, od tamkaj pa prevoz v Celje, kjer bo pogreb ob 15. uri na okoliško pokopališče.

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu »Zamore«.

* Proti kašlju priporočamo »RAVE« prsne karamele. Originalen zavojček din 5.— v apotekah. Zahtevajte izključno prsne karamele iz domače tvornice »RAVE«.

KUPUJTE

V TISKOVNI DRUŽBI Z O. Z.

Maribor, Cankarjeva 1

Telefon 25-45

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 11. do vključno 17. januarja lekarna pri Zamorcu, Gosposka 12. tel. 28-12, in lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

Narodno gledališče

Cetrtek, 16. jan., ob 20.: »Lepa Vida«. Red C.

Petek, 17. jan.: zaprto.

Sobota, 18. jan., ob 20.: »Ples v maskah«. Red A. Zadnjič. Gostovanje Vere Majdičeve in Zana Francela.

Nedelja, 19. jan., ob 15.: »Cigan baron«. Ob 20.: »Na dnu«. Zadnjič. Globoko znižane cene.

Se eno gostovanje tenorista Francela bo to soboto, 18. t. m. v operi »Ples v maskah«. To predstavo dobe abonenti reda A, namesto že objavljenega »Habakuka«.

Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto bo zadnja uprizoritev opere »Ples v maskah«, pri kateri gostuje priljubljeni tenorist g. Francel. V nedeljo popoldne bo lanski operetni slager »Cigan baron«, zvečer pa nepreklicno zadnjič in ob globoko znižanih cenah M. Gorkega drama »Na dnu«; s katero bo mariborsko gledališče prihodnjo sredo gostovalo v Ljubljani.

Kino

* Esplanade kino. »Melodije iz sanj«, film krasne vsebine in petja, z Benjaminsko Giglijem. Najnovejši slagerji in arije iz oper »Boheme«, »Odiseje« itd.

* Grajski kino. Danes zadnjič »Žena brez preteklosti«. Od petka dalje izboren češki film »Slovenska rapsodija«.

* Kino Union: Danes zadnji dan »Žene v okovih«. Naš prihodnji spored »Union Pacific«.

Danes dopoldan je po daljšem trpljenju preminul gospod

Tomazini Virgil

višji stražnik v pokoju in Majstrov borec.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 18. januarja, popoldan ob pol treh na magdalenskem pokopališču.

MARIBOR, 16. januarja 1941.

Ivanka, žena, Nerina Puhar, Silvira, Jurij, otroci, Puhar Jože, zet, Pavelček in Mira, vnuka.

Naznanjamo žalostno vest, da je umrla naša soproga, mati, tašča in stara mati, gospa

Kukovec Ana, roj. Jezernik

dne 15. t. m. v Mariboru, Cankarjeva ulica 33.

Blagoslovitev bo v hiši žalosti v petek, dne 17. t. m., ob 1/2 12. uri, nato pa prevoz v Celje in pogreb na okoliško pokopališče istega dne ob 15. uri.

Sv. maša zadušnica se bo brala v Mariboru v soboto, ob 1/2 9. uri v Frančiškanski cerkvi in v Celju v farni cerkvi.

Zalujoči ostali:

Dr. Kukovec Vekoslav, soprog; Sokolov Ana, roj. Kukovec, hčerka; prof. Sokolov Boris, zet in vnukinja Ksenija.

Brez posebnega obvestila.

Naročniki kupujte pri naših inseren-
tih ter oglasi

